

EYLÜL - EKİM
1974

YIL 1 SAYI 6-7

HER AYIN BAŞINDA ÇIKAR

AYDINLIĞA DOĞRU

tmmob elektrik mühendisleri odası
istanbul şubesi yayın organıdır

ODA YÖNETİCİLERİ ALİ TOPUZ İLE GÖRÜŞTÜ

Mimarlar Odası, İnşaat Mühendisleri Odası ve Odamızın İstanbul Şubesi Başkanlığı ile Oda Müdürü -

rümüz Alaettin Anahtarıcı, İmar ve İskan Bakanı Sayın Ali Topuz'la 9 Ağustos'ta bir görüşme yapı-

rak çeşitli sorunlarımızı dile getirmişlerdir.

Yan ödemeler, ortak mesleki denetim, yapı kontrolü ve gecekondu sorunu ile agrega konusunda Odaların görüşleri Bakan'a anlatılmış, çözüm yolları üzerinde durulmuştur.

YAN ÖDEMELER

Yıllardır sistemli bir şekilde mağdur edilen teknik elemanların sorunlarına olumlu çözümler getireceğini umduğumuz Hükümetin, 12 Sayılı Kararname ile eski iktidarların hatalarını tekrarladığı, bu personel politikası sonunda teknik elemanların kamu kuruluşlarından ayrılacağı, böylece sanayileşme ve yurt kalkınması için gerekli olan teknik hizmetlerin aksayacağı Sayın Bakan'a anlatılmış,

"İşveren olarak yürütme organına yani bakanlığa"

Sonu 12'de

YAN ÖDEMELER KARARNAMESİ ANAYASA'YA AYKIRIDIR

7/8672 Sayılı Yan Ödemeler Kararnamesi, yayınlandıktan sonra TMMOB ile TMMOB'ye bağlı odalar ve TÜTED yoğun bir çalışmaya girerek konuyla ilgili görüşlerini kamuoyuna ve yetkililere duyurmuşlardır.

İstanbul'da düzenlenen basın toplantısında 14 örgütün imzasını taşıyan bir basın bildirisi açıklanmıştır.

Ankara'da ise yan ödeme uygulaması 16 örgütün imzasıyla yayınlanan bir basın bildirisi ile eleştirilmiştir. Söz konusu bildiride aşağıdaki görüşlere yer verilmiştir:

YATIRIMLAR ENGELLENİYOR

Bildiride, "yan ödemelerin bugüne kadar ücret-fiyat dengesini bir ölçüde sağlayan geçici bir tedbir olduğu" ifade edilerek yeni uygulamanın yürütme organının takdiri ile eskisin

den daha az ödeme yapılması, dolayısıyla hükümetin öngördüğü yatırımları engelleyici bir sonuç doğuracağı" savunulmaktadır.

Yan ödemeler uygulaması, kaldırılmalı, teknik elemanlara artan fiyatları karşılama olanağı sağlayacak sendikalar hakları verilmelidir.

Teknik elemanların açık ve gizli işsizliğinin, yurtdışına göçlerinin, genel olarak istihdam sorunlarının yabancılara teknik hizmet karşılığı iki milyar lirayı cömert çeveren bir anlayışla çözümlenme olanağı yoktur.

SAVAŞ, YALNIZ ÇALIŞANLARA YÜKLENEMEZ

Yaşadığımız olağanüstü savaş halinin bizlere yüklediği sorumluluk ve fedakarlıkların bilincindeyiz. Ancak olağanüstü dönemlerin yükü ve bütçe sıkıntıları her zaman

Sonu 12'de

Mühendis ve Mimar Odaları yöneticileri İmar ve İskan Bakanı Ali Topuz'la görüşüyorlar. Soldan sağa: Alaettin Anahtarıcı, Ertuğrul Tıglay, Ali Topuz, Yüksel Birdal ve Müşfik Erem.

başyazı

YAN ÖDEME ÇIKMAZI

Kamun Kuvvetindeki 12 Sayılı Kararname'ye ek Yan Ödeme Kararnamesi Resmi Gazete'de yayınlandı. Ve teknik elemanlar neye uğradıklarını şaşırıyorlar. Artan hayat pahalılığına karşı bütün umutlarını bağladıkları ve her fırsatta teknik eleman sorunlarını gayet iyi anladığını dile getiren bir iktidardan akıllalmaz bir şekilde tokat yemeleri teknik elemanları şaşkına çevirdi.

Gerçekten ilk bakışta Hükümet'in bu tavrına bir anlam vermek çok güç oluyordu. Hele Ankara'da düzenlenen Türkiye 1. Teknik Eleman Kurultayı'nda birer konuşma yapan Bayındırlık Bakanı Erol Çevikçe, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Cahit Kayra, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanı Korkut Özal ve diğerlerinin "teknik eleman sorunlarının derhal çözümlenmesi gerektiği, ülkemizin gelişmesinin, kalkınmasının buna bağlı olduğu, Personel Kanunu yüzünden teknik hizmet yapan dairelerin boşaldığı" şeklindeki sözlerini hatırlayanlar isyan etmemek için kendilerini güç tutuyorlardı.

- "Eski iktidarların düştüğü hataya düşmeyeceğiz. Teknik elemanların halkına hizmet etme ve hak ettiği ücreti alma yolundaki atılımlarını destekleyeceğiz." diyenler acaba niçin bu sözlerini unutmuş gibi görünerek, kendilerinden önceki dışa bağlı iktidarlardan da daha beter tavır içine girmişlerdi?

Bizce bu sorunun cevabı gayet açıktır:

İşveren durumundaki iktidar, yan ödeme tehdidini, her an elinde tutarak, toplu sözleşme ve grev hakkı elinden alınmış kamu personeli kapıkulu zihniyetiyle yönetmek istemektedir. Ba-

Sonu sayfa 12'de

aydınlığa doğru

ÜLKER İŞÇİLERİNE OYNANAN OYUN

Ülker Bisküi Fabrika'sında çalışan 900 işçinin 812'si GIDA-İŞ Sendikası'nda örgütlendiği halde, patron Hacı Sabri Ülker'in (Sıkıyönetim'den de istifade ederek) Tek Gıda İş adlı sarı sendika ile gizlice toplu sözleşme imzalaması işçileri şaşkına çevirmiştir.

Bölge Çalışma Müdürlüğü'nün de açıkça taraf tuttuğu Ülker işçilerinin satılması olayından sonra, işçiler topluca Cumhurbaşkanı'na, Başbakan'a Çalışma Bakanı'na başvurmuşlar: "Ül-

kede demokrasi varsa bizim adımıza gizlice toplu sözleşme nasıl yapıldı?" diye sormuşlardır?

FABRİKA İŞGAL EDİLİYOR

Her türlü demokratik girişimlerinden bir sonuç alamayan işçiler, haklı

isteklerini ilgililere duyurabilmek için fabrikayı işgal etmeye karar vermişlerdir.

Devamı sayfa 12'de

ACIKLAMA

Aydınlığa Doğru'nun Ağustos sayısı, yayın ve yönetim kurulu üyelerinin çoğunluğunun yıllık izinlerini kullanmaları dolayısıyla Eylül sayısı ile birleştirilerek çıkarılmıştır. Gazetemiz bundan böyle, eskisi gibi ayda bir yayınlanmaya devam edecektir. Okurlarımıza duyarız.

PROJELERDE ODA VİZESİNİN GEREKLİLİĞİ VE YARARLARI

Bilindiği gibi T.M.M.O.B ve ona bağlı mühendis ve mimar odaları Anayasanın 122. maddesi ile güvence altına alınmaktadır. 6235(7303) sayılı T.M.M.O.B. yasasının 2. maddesi "Ammenin ve memleketin menfaatleri meslekin inkişafı, meslek mensuplarının hak ve selâhiyetleri bakımından lüzumlu gördüğü bütün teşebbüs ve faaliyetlerde bulunmak"la görevlendirmiştir.

Yapım sürecinde mühendislik, çok çözümlü bir problemin çözümlerinden birini tercih işidir. Bu sayfada, Konya telefon rehberinde yayınlanan reklamın fotokopisi ni verdiğimiz, Kalfa Hoca gibi birçok kişi mühendislik hizmetlerini başarabileceğini sanır.

KALFA HOCA

PROJE BÜROSU

ABDULLAH OKUR

Birinci sınıf İnşaat kalfası Dipl. No. 279
Plân, Proje çizmek, Kontrol işlerini takip etmek,

ADRES : Kapı Camii Cev. Mücellit Mah. İkinci Kur'an Kursu
Karş 13

TELEFON : 2761

NOT : Cami, Cami Kubbeleri, Kur'an Kursu, İmam ve Müezzin evi, Okul ve Yurt binaları projesini çizmek ve kontrol etmek parasızdır. Yol parası ve harcırah alınmaz.

Yeterli ücret alamamanın kö-rüklemediği baştan savmacılık, gelen her projeyi enine boyuna incelemeksezin yapılan imzacılık nedeniyle, mühendisler tarafından üretilen kalitesiz projelerin uygulama alanına girmesi de ülke ekonomisinde ona rılması çok zor zararlara yol açar.

Sıradan imzacılığı önlemek ve yetkili

meslek adamlarının proje yapmasını, projelerin kaliteli olmasını ve kaliteli proje için gerekli asgari ücretin altına düşülmemesini sağlamak için Mühendis ve Mimar odaları yeni bir uygulamaya girmişlerdir. Bugün birçok belediye, sınırları içinde (mesela İstanbul, Ankara, İzmir, Bursa, İzmit... gibi) yapım ruhsatı ve oturma izni alırken, ilgili belediyeler, E.M.O tarafından vize edilmiş elektrik tesisatı projesi istemektedirler. Projelerin E.M.O vizesi yapılırken projenin teknik gereklere uygunluğu, serbest çalışan mühendislerce imzalanmış olması, asgari ücretin mühendise ödenmiş olması denetlenmekte aksi halde vize verilmemektedir.

Türkiye ölçüsünde düşünülünce çok sınırlı sayıda kalan belediyelerde projelerde o da vizesi istemesi bile 600 kadar elektrik mühendisinin büro tescili yaptırarak S.M.M sıfatıyla çalışması sağlamaktadır.

6973 ve 7347 sayılı yasalar gereğince hazırlanan ve 27 mart 1968 günü resmi gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren "Yetkili elektrikçiler hakkındaki yönetmelik", elektrik mühendis ve yüksek mühendislerinden başka hiçbir fen adamına elektrik projesi çizme yetkisi vermemektedir. Ayrıca 3458 sayılı "Mühendis ve Mimarlık Hakkındaki Kanun" ile 9 Haziran 1960 tarihli resmi gazetede yayınlanan "elektrik Tesislerine Ait Projelerin Tanzimine Dair Yönetmelik" in 2. maddesi elektrik projelerinin elektrik mühendisleri veya yüksek mühendislerince yapılmış veya imzalanmış olmasını gerektirmektedir. 6785 Sayılı İmar Kanunu da projelerin mimar ve mühendisler tarafından hazırlanmasını ön görmektedir.

"Yetkili Elektrikçiler Hakkındaki Yönetmelik" bağlantı gerilimi 0,4 KV'tan olan veya bağlantı gerilimi 0,4 KV olup da bağlantı gücü 100 KW'ın üstünde bulunan tesislerin yapımı sırasında bir elektrik mühendis veya yüksek mühendisinin sorumluluğunu zorunlu saymıştır. Aynı yönetmelik, bağlantı gerilimi 35 KV'un üstünde olan ve bağlantı gücü 750 KW'tan büyük olan fabrikaların bir elektrik mühendis veya yüksek sorumluluğu altında çalıştırılmasını mecbur kılmıştır.

Resmi kurum ve müesseselerde çalışan mühendis ve belirli bir işte her gün sekiz saat çalışan ferdi veya toplu sözleşmeli mühendislerin dışarıya proje yapamayacaklarını ve teknik uygulama sorumluluğu yüklenmeyeceklerini, ayrıca meslekten ihraç edilmiş veya geçici ceza almış mühendislerin de aynı konumda olduklarını biliyoruz. Bütün bunlardan çıkarılacak sonuç şudur: Piyasa ancak Serbest Mühendis Müşavir (SMM) belgesini almış mühendisler proje yapabilirler ve ancak S.M.M'ler teknik uygulama sorumluluğu (T.U.S.) alabilirler.

Tüm S.M.M.'lerin de bağlı oldukları odada sicil ve kayıtları vardır. Oda'da proje vize edilirken projeyi imzalayan kişinin buna yetkili olduğu ve imzanın yetkili kişiye ait olduğu onaylanır.

Belediyeler veya proje onay makamı olan resmi kurumlar projeyi imzalayan kişinin yetkili olduğunu dolayısıyla oda şube ve temsilciliklerinin vizesini aramaya mecburdur.

Proje denetimi ve mesleki denetim uygulamasını tüm yurt yüzeyine yayarak kamu ve meslek çıkarlarının korunması yararına çalışmak her elektrik mühendisinin fahri görevidir. Proje denetimi ve mesleki denetimin yurt çapında yaygınlaşması öncelikle E.M.O temsilciliklerinin çoğalmasıyla mümkündür. Elektrik mühendisi arkadaşlarımızdan bu konuda çalışma yapmak üzere oda merkez ve şube yönetim kurullarına başvurularını bekliyoruz.

toplumun evrimi

FEODALİTENİN GELİŞMESİ, KAPİTALİST İLİŞKİLERİN DOĞUŞU VE FEODAL TOPLUMUN ÇÖKÜŞÜ:

Feodalitenin Gelişmesi:

Toprağa bağlı köylü derebeye aynısı rantı yalnız tarım ürünü olarak değil, zanaat eşyası olarak da ödemeye başladı. Böylece başlangıçta tarıma bağlı zanaatçılık yeniden hız kazandı. Usta zanaatçılar, köylerde yeterli pazar bulamadıklarından gizlice veya derebeye para ödeyip onun izini alarak daha büyük yerleşme merkezlerine gitmeye başladılar. Bu göç kasabaların gelişmesine yol açtı ve buraları gide rek zanaat ve ticaret merkezleri oldular.

Feodalitenin gelişmesinin bir olgusu ticaret, paranın özellikle ticaret sermayesinin önemini arttırıyordu. Para yavaş yavaş kapitalizmde de yürürlükte olan görevlerini yerine getirmeye başladı.

Pazarda satmak üzere yapılan üretimin genişlemesi ve derebeylerin para toplama amaçları sonucu, köylülerle derebeyleri arasındaki ilişkiler değişmeye başladı. Bu ise köylülerin kişisel özgürlüklerini kazanmalarını sağladı.

Kapitalist İlişkilerin Doğuşu Ve Feodal Toplumun Dağılışı:

Orta Çağ'ın bu döneminde üretici güçlerin gelişmesi öyle bir seviyeye ulaştı ki, kapitalist ilişkiler, feodal ekonominin bağrında, bütün toplum ölçüsünde baş vermeye başladı.

Yüksek fırınların icadı, madenlerin dokümü, dokuma işlerinde yatay tezgahların kullanılması, ticari tarım gibi toplumsal işbölümleri meta-para ilişkilerini ve ticaret bağlarını çoğalttı. Bu gelişmeler giderek küçük üretimin dağılmasına neden oldular.

Ticari amaçla yapılan üretim, büyük ser votlerin bazı kişilerin ellerinde toplanmasını sağladı. Ayrıca kişisel olarak özgür, ama üretim araçlarından yoksun bireyin korkunç bir şekilde sömürülmesi sonucu sermayenin ilkel birikimi yoğunlaştı.

Sanayide kapitalist üretimin gelişiminin ilk evresi basit işbirliği oldu. Ücretli işçi haline gelmiş bir sürü üretici başkalarının hesabına atölyelerde çalışmaya başladılar. Henüz bu kapitalist atölyelerde iş bölümü yoktu. İşçilerin hepsi aynı iş yapı-

yorlardı. Bununla birlikte emeğin üretkenliği artıyordu.

Kapitalist üretimin gelişmesinde bundan sonraki adım manüfaktür (yapımevi) işbölümüdür. Önceleri birer aracı olan alım-satımcılar, işdağıtıcı haline geldiler. Bu durumda üreticiler evlerinde yeteneklerine göre ücretli olarak üretim yapıyorlardı. Daha sonraları işveren üretim araçlarını da kendi satın alarak işçileri atölyelerde çalıştırıp merkezi manüfaktür işbölümüne geçti.

Kapitalist ilişkilerin ortaya çıkışı ve ilerlemesi toplumsal ve siyasi düzen üzerinde olağanüstü bir etki yarattı. Bu dönemde ülkelerin ayrı ayrı bölümlerinde ekonomik bağların sağlamlaşması dillerin ve millî uygarlıkların doğuşu ile uluslaşma büyük hız kazandı. Nüfusun bütün sınıf ve tabakaları ulustan sayılıyordu. Ama toplum içinde üretim araçlarına sahip burjuvazi ekonomi ve siyasi bakımdan egemendi. Bu sınıfın karşıtı, üretim araçlarından yoksun yalnızca işgücünü satan işçi sınıfı ise güçlenmeye başladı. Böylece feodal toplumdaki nicel birikimler sonucu toplum nitelik değiştirerek kapitalist toplum haline geldi.

EUROVISION BESTE YARIŞMASINDA

BİNBÖĞA FINALE KALDI

Odamız üyesi Elektrik Yüksek Mühendisi arkadaşımız Ali Rıza Binboğa TRT'nin, Avrupa'da yapılacak yarışmada Türkiye'yi temsil edecek besteyi tespit için düzenlediği ilk elemeyi Yarın adlı bestesiyle aşmıştır.

300 den fazla beste arasında ikinci tura geçebilmek büyük bir başarı sayılmaktadır. Ali Rıza Binboğa'nın daha önce yayınlanmış iki plağı vardır. Bunlardan...Miriban (Yunus Emre) ile 1971 TRT müzik ödülünü kazanmıştır. Kuşuğmaz Kervan Geçmez (Neyleyim bu malı neyleyim bu camı) da ikinci plakta yer alan bestelerdir.

Aşağıda sanatçı arkadaşımızla yapılan bir röportajı veriyoruz.

SORU: Bize kendinizi tanıtır mısınız?

Cevap: Kayseri'nin Sarız ilçesine bağlı Ördekli köyünde, 1950 Şubat'ının 26. günü doğmuşum. İlkokulu köyümde bitirdim. İlkokuldan sonra Mimar Sinan Yatılı Öğretmen Okulu sınavını kazandım. Öğretmen okulunun orta bölümünü bitirdiğim yıl "müzik yeteneği vardır" gerekçesiyle Ankara Müzik Seminerine gönderildim. Müzik seminerinde 2 yıl klasik piyano çalıştım. Bu arada fen derslerine duyduğum ilgi ve bu derslerde aldığım sonuçlar Yüksek Öğretmen Okulu'na girebilmemi sağladı. Bir yıl yüksek öğretmenin hazırlık sınıfında okudum. Böylece lise diploması almaya hak kazanmış oluyordum. 68-69'da İTÜ Elektrik Fakültesine girdim. 1970'te de zayıf akım bölümünden mezun oldum. Halen PTT Telefon Başmüdürlüğü Şebeke Tesis Başmühendisliğinde çalışıyorum.

Soru: Sanat anlayışınızdan söz eder misiniz?

Cevap: Bence sanat, sanatı icra eden kişi yada kişilerle, izleyen kitle arasındaki bağıdır. Bu bağ kurulamamışsa sanat yoktur, denilebilir ki izleyenler için anlaşılabilen bazı garip davranışlar vardır ortada... Sanat mesajdır. Kitleyi uyarıcı bir araçtır. Bunun dışında ancak belirli kesimlerle bağ kuran uğraşlar eksik kalır amacına ulaşamaz.

Sanat eseri, evrensel içerikli olmalı. Söylenen her söz topluma yönelik olmalı ve mutlak surette de sade, yalın olmalı...

Soru: Eurovision yarışmasında kendi şansınızı nasıl görüyorsunuz?

Cevap: Bu konuda tahminde bulunmak çok zor.

Soru: Kazanırsanız mühendisliği bırakırmısınız?

Cevap: Kazanmak güzel bir şey. Amacım iki işi birlikte yürütmektir. Ancak halkımı temsil etmenin yükümlülüğünden ötürü belki mühendisliği bırakırım. Her iki dalda da ülkeme yararlı olmak başlıca amacımdır.

Ecevit Mahallesi Verle Bir Edildi

Başbakan Bülent Ecevit'in Cumhurbaşkanlığı' istifasını verdiği gün, İstanbul'da Kadıköy İçerenköy'deki Ecevit Mahallesi diye adlandırılan geçekond bölgesi tamamen yıkılmıştır.

Seçimden birkaç gün önce de buldozerlerle yıkılmış olan 300 evli mahallenin sakinleri, yıkım ekiplerine yalvarıp yakarmalarına rağmen dert dinletemeyince, kış gününde açıkta kal-

manın korkusuyla karşı koymaya başlamışlardır.

Bunun üzerine Toplum Polisi çağırılmış; Panzerlere bindirilmiş polisler kadın, erkek, çocuk, ihtiyar demeden herkesi copluyarak mahallenin yıkılmasını sağlamışlardır.

Resimde, panzerlerin gölgesinde, yaşlı bir kadına toplum polisinin saldırışı görülüyor.

DANIŞTAY ÖNEMLİ BİR KARAR ALDI

Danıştay 12. Dairesi, elektrik teknisyenlerinin de proje yapabilmeleri ni sağlamak üzere, Faruk Söylemezoğlu ve Os-

man Nurettinoğlu isimli iki teknisyen tarafından yapılan, ilgili yönetmeliğin iptali isteğini reddetmiştir.

ODA TEMSİLCİLERİ

EMO İstanbul Şubesi Yönetim Kurulu, Çorlu'da bir temsilcilik kurulmasına karar vermiş ve üyemiz Sayın Yasin Zirek'i Çorlu Temsilciliğine getirmiştir. 1970 yılında İDMMA'ni bitiren Zirek, Çorlu'da Serbest Mühendis Müşavir olarak çalışmaktadır.

Öte yandan, Sakarya Temsilcisi Sayın Azmi Eren'in görev yerinin değişmesi nedeniyle açık bulunan Sakarya Temsilciliğine de halen TEK Kuzey Batı Şebeke Müdürü'nde görevli arkadaşımız Sayın Faruk Aloğlu getirilmiştir. Aloğlu, İDMMA 1971 mezunlarından dır.

Bilindiği gibi Bursa'da Sayın İsmail Okat, Tekirdağ'da Sayın Aydın Gönlütaş ve Kocaeli'de Sayın Sait Bülbül EMO temsilcisidirler.

Odamız çalışmalarına etkinlik kazandıracaklarına inandığımız yeni temsilci arkadaşlarımıza görevlerinde başarılar dileriz.

Adı geçen elektrik teknisyenleri, başvurma dilekçelerinde, proje çizme yetkisinin daha önce kendilerine ve rilmiş olduğunu, yapılan bir değişiklikle müktesep haklarının ellerinden alındığını öne sürmüşlerdir.

Danıştay 12. Dairesinin verdiği karar gerekçesinde, teknisyenlerin tesisin yapımı, büyütülmesi dışında resmen tanınmış bir haklarının olmadığı, dolaşısıyla, müktesep haktan söz edilmeyeceği belirtilmektedir.

Yönetim kurulumuz kararın fotokopisini bir yazı ile İETT Genel Müdürlüğüne göndererek uygulamada bu kararın gözönünde bulundurulmasını istemiştir.

BİRLİK' YAYINLANMAYA BAŞLADI

TMMOB'nin çalışmalarını toplu bir biçimde kamuoyuna duyurmak amacıyla TMMOB Yönetim Kurulunca "Birlik, TMMOB Bülteni" adıyla bir yayın organı çıkarılmaya başlanmıştır.

"Birlik" on beş günde bir çıkacak ve olanakların sınırlılığı nedeniyle şimdilik her sayıdan beş bin adet basılacaktır.

Birlik'in 8.8.1974 tarihli ilk sayısında yayın politikası şöyle açıklanmaktadır:

"TMMOB egemen sınıfların; mühendis ve mimarların büyük çoğunluğunun sorunlarında somutlaşan çok yönlü sömürüsüne ve anti-demokratik uygulamalara karşı yurtsever, çalışanlardan yana bir sesin simgesi haline gelmiş bulunmaktadır.

Bu ses, çıkarları egemen sınıf çıkarları ile çelişen mühendis ve mimarların yönetiminde son iki yıldan beri güçlenmekte, yaygınlaşmaktadır.

TMMOB yönetimi bu sesi gücü yettiğince, olanakları elverdiğince daha da yükseltecek ve yayacaktır. Birlik, bu görevin yerine getirilmesinde önemli bir etmen olacaktır.

Aydınlığa Doğru, omuzdaşı Birlik'e uğranda başarılar diler.

KONUT SORUNU VE KONUT POLİTİKALARI ÜZERİNE (III)

Bir yandan "İstanbul Gelişme Projesi" yabancılar ihale edilip, başına ayda net 90 bin lira ücret ile Dünya Bankası'na uzman diye Von Moltke getirilirken, diğer yandan "KONUT HOLDİNG"ler harekete geçirilmiş ve günlük gazetelerde büyük kentler çevresinde her biri en az 500 bin metre kare olmak üzere arsa arayan ilanlar neşre edilir olmuştur. Hazırlattırılan fizibilite raporlarında Bankalar Kanunu ile İmar Kanununun kendi amaçları doğrultusunda değiştirilmesi öngörülmektedir. Böylece konut alanına el atan tekelleri sermaye, bu alandaki devlet girişimlerini engelleyebilecek ve devleti alt yapı hizmetleri için büyük harcamalar yapmaya zorlayabilecek güçtedir.

III. B. KONUT POLİTİKASI İÇİN GENEL YAKLAŞIM

Herşey gibi "konut"u da bir "meta" olarak kabul eden, sermayenin kârını toplumsal yararın önüne çıkaran bir sistemde konut sorunu çözülemez. Bir an için konut sorununun herşeyden bağımsız olarak tek başına "çözüleceğini", yani devletin herkese belirli standartta bir konut sağlayabileceğini varsaysak dahi, "çalışanlar" kesiminin maddi refahında bir değişiklik olmayacaktır. Bu durumda işveren (kamu yada özel) bugün konut kirası olarak işçinin ödediği miktarı düşerek ücret ayarlaması yapacaktır. Çünkü, işgücünün de alınıp satılan bir "meta" olduğu kapitalist sistemde ücret, daima belirli bir maksimum refaha göre ayarlanmaktadır.

Bu koşullar altında, sorunun çözümünün, sosyal sistem değişikliğinde yattığı açıktır. Ancak, üretim ilişkilerinde köklü değişiklikler öngörmemekle birlikte, halktan yana girişimlerde bulunmayı hedef alan bir politik iktidar, konut sorunu ile ilgili olarak şu amaçlara hizmet edecek bazı tedbirler alabilir:

1) Konut için ayrılan ulusal kaynakların, yerli-yabancı tekellerin, bir avuç sermayedarın ve büyük emlak sahiplerinin yararına kullanılmasından vazgeçilerek, konut sorununun bir dışa bağımlılık, bir iç sömürü a-

racı olmasından çıkarılması,

2) Çözüm adı altında getirilmek istenen tedbirlerin, halk kitlelerinin mücadelesini pasifize etmek ve politik çıkar sağlamak aracı olarak ele alınmasının önlenmesi,

3) Sorunun, diğer tüm sorunlarla birlikte çözülebileceği bir sosyal sistemin ülkede benimsenmesi durumunda getirilebilecek köklü çözümlere zemin hazırlanması, gerekli birikimin sağlanması,

Bu nedenle aşağıda sıralanacak olan öneriler, bu amaçlara göre değerlendirilmeli, önerilerin soruna çözüm getirmesi beklenmemelidir.

Ayrıca, konut sorununun çözümlenmesi denince halkın barınma ihtiyacının karşılanması ile yaşanılabilir bir çevre yaratılması birlikte ele alınmak zorundadır. Bu durumda konut, hem tek bir ünite olarak, hem de çevresiyle düşünülmesi, kırsal ve kentsel yerleşme, üretim ve toprak düzenlerinden bağımsız ele alınmamalıdır. Aşağıdaki öneriler de bu genel çerçeve içinde yapılacaktır.

III-C- ÖNERİLER

III-C-1) YERLEŞME DÜZENİ- KONUT SORUNU İLİŞKİLERİNE AİT ÖNERİLER:

0 Konut sorunu, sağlık ve eğitim gibi bir sosyal sorun olarak kabul edilmelidir.

0 Konut, bir sömürme aracı olmaktan kurtarılmalı, "halk yararına, devlet eliyle" çözümlenmeye çalışılmalıdır.

0 Bu durumda "planlama" şarttır ve bu planlamanın ekonomik, sosyal ve fiziksel boyutları içeren "geniş kapsamlı" bir planlama olması gereklidir.

0 Bölge ve kent ölçeklerinde ilgili kurumların planlama ve uygulama örgütleri aracılığı ile konut üretimi devletçe yürütülmelidir.

0 Toplu konut'a yönelmiş kooperatifler, belirli oranlarda "kiralık konut" yapmak ve araziye sahip olmamak koşulu ile devletçe desteklenmelidir.

0 Kırsal alanlarda bugün var olan üretim ilişkilerinde köklü düzenlemelerin kısa devrede yapılmasının olanaksız olduğu dikkate alınırsa, kırsal alt yapı ve konut sorununa gerekenden fazla ağırlık verilmesi büyük ölçüde KAYNAK İSRAFINA yol açabilir. Diğer yandan kırsal üretim ve yerleşme düzeninde tedbir alınıp alınmaması kentlere nüfus akımını çok fazla etkilemeyecektir. Dolayısıyla, gelecekte aşırı boyutlara ulaşması muhtemel kentsel konut sorunu öncelik ve ağırlıkla ele alınmalıdır.

0 Ömrü dolmamış konut stokunun spekülasyon amaçlarıyla yıktırılmasını önleyecek ve eskiyen konutların onarımına önem verecek kent yenileme politikaları geliştirilmeli ve uygulamaya sokulmalıdır.

III-C-2) ARSA VE KONUT POLİTİKALARI İLİŞKİLERİNE AİT ÖNERİLER:

Konutların üzerinde yapıldığı "toprağın devletleştirilmesi" ve konutların "kiralık" olması gereklidir. Ancak belirli bir geçiş döneminde bu iki konuya ilişkin mülkiyet biçimi hakkında aşağıdaki öneriler uygulanabilir:

nabilir:

0 Düzenli ve planlı kentleşmenin sağlanabilmesi, kent parçalarının yenilenmesi, ancak KENT TOPRAKLARININ KAMU MÜLKİYETİNDE olması ile olasılık kazanır. Bu nedenle büyük kentlerle, hızla gelişen kentlerin çevrelerinde hızlı kamulaştırmalara gidilmeli. Bu alanlarda devlet eliyle kiralık toplu konut inşa edilmelidir. Kamulaştırılmış alanlar hiçbir şekilde yeniden özel mülkiyete geçmemelidir. Kamulaştırmadakamu tarafından yaratılmış değer artışları hiçbir şekilde ödenmemelidir.

Bugünkü durumda inşa edilmiş kent alanlarında da değer artışlarının tümüyle kamuya dönmesi için çözüm yolları bulunmalıdır.

0 Çağdaş toplumsal yaşantıya cevap vere kaçınılmazlığının benimsendiği ortaya çıkmaktadır.

Planda konut yatırımlarına ilişkin olarak arsa, ucuz sosyal konut ve inşaat malzemesi fiyatları ile ilgili fakat sözde kalan bazı yargılardan öte somut bir öneri getirilmemektedir.

III-B- KONUT POLİTİKASI İÇİN GENEL YAKLAŞIM:

Herşey gibi konutu da bir "meta" olarak bilecek bir arazi kullanma düzeninin ve toplu kullanmalardan doğacak ekonomilerin sağlanabilmesi için toprağın parsellemesine ve hisseli tapu uygulamasına son verilmelidir.

0 Konut sorununu çözme adı altında halkı mülk sahibi yapma tutumunun sürdürülmesi ileri üretim düzeninin gerektirdiği "işgücü hareketliliği"ni önler. Çalışan kentli nüfusun toprağa bağımlı kılınması toplumun alt kesimlerinin demokratik hak ve özgürlük mücadelesini kırııcı etkiler doğurur. Bu yaklaşım içinde değerlendirildiğinde, "gecekondululara tapu dağıtma" işlemi, rahat fakat yanlış bir düşüncüdür. Bu nedenle özellikle büyük üretim merkezlerinde devlet, "kiralık konut" üretimi yoluna gitmelidir.

sonu gelecek sayıda

TEKNİK ODALARI KURULMASI İÇİN YASA HAZIRLANIYOR

Tüm Yüksek Tekniker ve Teknikerler Derneği Genel Merkezi, Tekniker odalarının kurulmasını sağlayacak bir yasa tasarısı hazırlayarak aylık yayın organları "TEKNİKLERLİK" dergisinde yayınlamıştır.

Dernek tarafından ha-

zırlanan yasa tasarısı gerekçesinde özetle şöyle denilmektedir:

"Belli bir formasyon almış meslek gruplarının kamu kurumu niteliğinde ki kamu kuruluşları etrafında örgütlenmenin sağlanması demokratik ülkelerde zorunlu bir ilkedir.

ÜÇÜNCÜ KOORDINASYON TOPLANTISI YAPILDI

E.M.O. Merkez ve Şube yönetim kurulu üyelerinin katıldığı bu dönemin üçüncü koordinasyon toplantısı 14-15 Eylül günleri İzmir'de yapılmıştır.

Bu toplantıda E.M.O. üyelerinin çeşitli sorunlarıyla E.M.O. merkez ve şube yönetim kurullarının çalışmaları gözden geçirilmiştir.

Özellikle S.M.M. üyelerimizi yakından ilgilendiren ortak mesleki denetim uygulamasının Ankara İstanbul ve İzmir'de farklı olmamasını sağlamak üzere ilgili yönetmeliklerin, 12-13 Ekim günleri Ankara'da yapılacak toplantıda ele alınmasına karar verilmiştir.

İzmir şubesi yönetim kurulu, Uluslararası İzmir Fuar'ında açılan E-

lektrik Mühendisliği Pavyonu hakkında açıklamalar yapmıştır.

Öte yandan, son yarı demeler kararnamesinin getirdiği durum ve üyelerimizin ekonomik mücadeleleri konularında merkez ve şubelerin TMMOB içinde etkin bir çalışma yapması toplantıya katılan tüm üyelere gerekli bulunmuştur.

Ele alınan diğer konular arasında Kalite Belgesi yönetmeliği, merkez ve şubelerin maddi durumları, Elektrik Mühendisliği Dergisi, düzenlenecek teknik konferanslar da yer almaktadır.

Dördüncü Koordinasyon toplantısı 7-8 Aralık günleri İstanbul'da yapılacaktır.

TEKNİK ELEMANLAR LOKALİ AÇILIYOR

Mühendis ve Mimar Odaları İstanbul Koordinasyon Kurulu (MMOİKK) çalışmaları önceki yıllarımızda açıkladığımız çalışma programı çerçevesinde sürdürülmektedir.

MMOİKK ve TÜTED'in bundan sonraki çalışmalarının daha düzenli ve etkili olarak gerçekleştirilmesine olanak sağlamak amacıyla, tüm teknik elemanların boş vakitlerini değerlendirileceği ve yararlanabileceği bir ortak lokal işletilmesi, Elektrik, İnşaat, Makina Mühendisleri ve Mimarlar Odaları İstanbul şubeleri ile TÜTED İst. Şubesi Yönetim Kurullarınca gerekli görülmüştür.

Bu amaçla Beyoğlu İstiklal Caddesinde bir daire kiralanmıştır. Dairenin iç düzenlenmesi çalışmaları halen devam etmektedir. Öte yandan lokal işletme yönetmeliği taslağı da ilgili kuruluş temsilcilerince hazırlanarak, kuruluşların yönetim kurullarına sunulmuştur.

Lokal önümüzdeki günlerde teknik elemanların hizmetine açılacaktır.

Bizde de Anayasamızın 122. Maddesiyle bu örgütlenme hakkı teminat altına alınmıştır."

Nitekim çıkarılan çeşitli kanunlarla belirli meslek mensuplarının kamu kurumu niteliğindeki örgütlenmeleri sağlanmıştır. "Sanayi ve Ticaret Odaları Birliği", "Türk Mühendis Mimar Odaları Birliği", "Tabipler Odası Birliği" vs. örnek olarak gösterilebilir.

"Bu kamu kurumu niteliğinde demokratik örgütlenme hakkının, orta öğrenim üzerine 3 ve 4 yıl gece teknik öğrenim gören 15.000 tekniker ve yüksek teknikere sağlanmamış olması, belirli formasyonu almış meslek grupları arasında ayrılık yaratmıştır."

"Yasama organının aynı meslek statülerine giren (üretim birimi içerisinde ki fonksiyonları bakımından mühendis, mimar ve teknikerler ayrılmaz bir bütündür.) meslek mensuplarından bazılarının kamu kurumu niteliğinde demokratik örgütlenme hakkını sağlarken bir kısmına sağlanmaması eşitlik ilkelerine gölge düşürmektedir. Bu kanun taslağının kanunlaşmasıyla Anayasamızın 12 ve 122. maddelerine uygun hareket edilmiş olacaktır."

"Meselenin hukuki yanından ayrı bir de sosyal yanı vardır. Bu kanun taslağının kanunlaşmasıyla 15.000 tekniker ve yüksek tekniker örgütlü bir şekilde bilgilerin artması, yükseltilmesi, meslek ve meslektaş çıkarlarını savunabilmesi olanağına sahip olacak, senelerdir süren tekniker sorunlarının çözümünde önemli bir adım atılmış olacaktır."

Son TMMOB Genel Kuruluna katılan Odamız delegelerinin de bildiği gibi teknikerlerin oda kurma sorunu, TMMOB Genel Kurulunda ele alınmış, bu konudaki girişimlerin desteklenmesine karar verilmiştir.

İçtenlikle desteklediğimiz bu girişimin başarıya ulaşması için Elektrik Mühendisleri Odası kendine düşen görevi yerine getirecektir.

Tarım Bakanlığı'nda Teknik Eleman Kıyımı

Koalisyonun MSP kanadı kendi kontrolü altındaki kamu kuruluşlarında kendi ideolojisi doğrultusunda bir kadrolaşmayı gerçekleştirmek için olağanüstü çaba harcamaktadır. Durumu kamuoyuna açıklayan Ziraat Mühendisleri Odası ve Türk Ziraat Yüksek Mühendisleri Birliği, "halk çoğunluğunun yaşam ve yazgısının tarıma bağlı olduğu ülkemizde, tarımımıza yön verme görevinin çeşitli bakanlıklar arasında bölüştürülmesinin önemli bir talihsizlik" olduğu belirtilecek, tarım konusunda birinci derecede sorumlu olan Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'nın önemli çalışmaları olarak bakanlık adının değiştirilmesi yanında, geniş ölçüde personel değiştirilmesi gösterilmekte dir.

Bakanlığın personel değiştirme politikası Ziraat Mühendisleri Odasınca şöyle yorumlanmaktadır: "eğer bu personel değişikliği üreticinin yaşam düzeyinin yükseltilmesine temel olacak basamaklardan biri olsaydı, olumlu karşılanması doğaldı. Ancak şimdiye kadarki uygulama göstermişti ki, bu girişimlerin yaşam düzeyini yükseltmesi yerine engelleyici nitelikte, öte yandan Koalisyonu oluşturan bir kanadın, parti politikası, kendisine özgü felsefesinin geliştirilmesi ve bunu gerçekleştirecek bir kadronun oluşturulmasına yöneliktir."

Öte yandan Ziraat Mühendisleri Odası İzmir Şubesi de Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'na bağlı kuruluşlarda Mühendislerin dini ayin ve törenlere katılmaya, açılan kur'an kurslarına çocuklarının gönderilmeye zorlandığı ve bu yolda yazılı emirler verildiğini bir bildiri ile açıklamıştır.

"Gıda-Tarım ve Hayvancılık Bakanlığında, atama ve nakil adı altında, bir göç başlamıştır. Bu göç 'Bizden Olanlar'ın bir yer de toplanması göçüdür. Çünkü yapılan nakil ve atamalarda iş başarısı, liyakat ve yaşlara uygunluk bir tarafa itilmiş 'Bizden Olanlar' 'Bizden Olmayanlar' tek ve temel kriter alınmıştır. hele bu yalnız bir Genel Müdürlükte yüzlerce buluyorsa dahada anlam kazanmaktadır."

METE TUNCALP OLAVI

Yin aynı politikanın sonucunda Ziraat Odası İstanbul Şubesi Başkanı Mete Tuncalp haksız bir tayinle Kütahya'ya sürülmüştür.

Ziraat Yüksek Mühendisi Mete Tuncalp yurtsever bir teknik elmandır. Tarım konusunda araştırmalarının ürünü olan yazıları vardır. 1969 yılında Gaziantep'ten CHP Milletvekili adaylığını koymuştur.

Tayin kararında etkin olan, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Ziraat İşleri Genel Müdürü Burhanettin Doruk ise iki kez AP Milletvekili adayı olmuş bir zattır.

Dışa bağımlı tarım politikasını eleştiren yazıları dolayısıyla şimşekleri üstüne çeken Mete Tuncalp'ın, halkçı olduğunu iddia eden bir iktidar döneminde kıyılması olayına bütün mühendis ve mimar odaları karşı çıkmış, Başbakan ve ilgili Bakanların dikkatleri çekilmiştir.

ULUSAL KAYNAKLAR KONGRESİ YAPILDI

Mühendis ve Mimar Odaları İstanbul Koordinasyon Kurulunun düzenlediği "ULUSAL KAYNAKLAR KONGRESİ" 19-20 Eylül günleri İstanbul İl Özel İdare Salonunda yapılmıştır. Kongrenin ilk günü öğleden önce maden, öğleden sonra metalurji ve su ürünleri konularında tebliğler sunulmuştur. İkinci gün ise, öğleden önce tarım, öğleden sonra ise orman konularını içeren tebliğler kamuoyuna açıklanmıştır. Kongreye, Ege Üniversitesi Mühendislik Bilimleri Fakültesi Öğretim Görevlisi Dr. İsmet Uzkut "Türkiye Maden Potansiyeli ve dünyadaki yeri", Maden Mühendisi Hüseyin Özlütaş "Dünya Konjonktüründe Madensel Hammaddeler ve Politik Yöntemler", Maden Yüksek Mühendisi Yalçın Çilingir "Madencilüğümüzün Evrimine Toplu Bir Bakış" ve Mr. Ely'nin hazırladığı Maden Kanunu Tasarısının Bu Evrimdeki Yeri ve Önemi", Tüm İktisatçılar Birliği Üyelerinden Yıldırım Koç, "Emperyalizm ve Türkiye'de Madencilik Alanında Yabancı Sermaye", Mehmet Tanju Akad "Emperyalizm, Petrol Politikası ve Türkiye", Petrol Ofisi eski genel müdürü Ayhan Açıkalin "Türkiye Açısından Petrol, (Sorunları ve Çözüm Yolları)" Ekonomist Aslan Başer Kafaoğlu "Metalurji Endüstrimiz ve Kalkınmamızdaki Yeri", Metalurji Mühendisi İlker Akman "Türkiye'de Demir-Çelik Sanayii ve Hammaddelerin Durumu", Hidro-biyoloji Araştırma Enstitüsü Deniz Araştırmaları Kısım Şefi M. İlham Artüs "Türkiye Balıkçılığının sorunları", Tüm İktisatçılar Birliği Genel Sekreteri Aydın Köymen "Çokuluslu Tekeller ve İlaç Sanayii", Orman Yüksek Mühendisi Zübeyir Akyıldız "Dünya'da ve Türkiye'de Orman Kaynaklarının Genel Durumu", Orman Yüksek Mühendisi Vedat Yömelli "Türkiye'nin Verimsiz Orman Alanlarının Doğal Potansiyeli, Bu Alanların Ağaçlandırılmasının Lüzumlu Şartları ve İmkânları", Doç. Dr. Turhan İstanbullu "Türkiye'de Orman İşletmeciliğinin Tarihi Seyri İçinde Yerli ve Yabancı Girişimler ve Bugünkü Durumu" başlıklı tebliğler sunmuşlardır. Kongre sonunda Mühendis ve Mimar Odaları İstanbul Koordinasyon Kurulu (M.M.O.İ.K.K.) da ulusal kaynaklar konusunda Mühendis ve Mimar Odalarının ortak görüşünü açıklamıştır.

Cumhurbaşkanı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı ve Ulaştırma Bakanının başarı telgrafları gönderdiği kongrede TMMOB Başkanı TEOMAN ÖZTÜRK'ÜN açış konuşmasından sonra vali N. Kemal Şentürk ve DİSK Genel Sekreteri Kemal Sülker ile birer konuşma yapmışlardır.

TEOMAN ÖZTÜRK'ÜN AÇIŞ KONUŞMASI

"Mimar ve Mühendis Odaları İstanbul Koordinasyon Kurulunun düzenlediği 'ULUSAL KAYNAKLAR KONGRESİ'ni; Emperyalizmin oyunlarını sergileyerek, gerilikten kurtulma özleminde olan halkımıza ışık tutacağı ve yol göstereceği inancı içinde, açıyorum." diyerek sözlerine başlayan Teoman Öztürk, 19. yüzyılda batıların ülke-

mizde başlattıkları sömürünün bugüne kadar gösterdiği gelişmeleri sergilemiş; yabancı tekellerin ve yerli ortaklarının ülkemizde ekonomik ve politik yönden egemenlik kurduklarını, tüm ulusal kaynaklarımıza musallat olmaya başladıklarını anlatmıştır.

"Geriliğimizin, işsizliğin ve Almanya kapılarında beklemenin, ulusal çıkarlara aykırı teknoloji transferinin, dış yardımların, teknik hizmet ithalinin başlıca nedenlerinden olan iç ve dış sömürünün bir yüzü daha güçlü bir biçimde açığa vurulacaktır burada

"Ülkedeki 120 büyük şirketin 70'inin yabancı sermayenin olmasının; imalat sanayiindeki kuruluşların tamamının yabancı sermaye hakimiyeti altında bulunmasının nedenleri bir kere daha açıklanacaktır.

"Borakstan, petrole; tarım ürünlerimizden, orman ürünlerimiz kadar tüm kaynaklarımız üzerinde oynanan oyunların çaplarını ve nedenlerini sergilemek, mücadele önerileri geliştirmek, bu kongrenin görevi olacaktır." Sözleriyle konuşmasını sürdüren TMMOB Başkanı halkın öz çıkarlarını ve gerçek bağımsızlığı savunan hükümetlerin ekonomik politik ve askerî ilişkilerini mizi gözden geçirmesi gereğine değinmiş; bilimi ve tekniği emperyalizmin ve sömür genlerin değil, halkın hizmetine sunmada kararlı olduğumuzu söylemiştir.

DOĞAL KAYNAKLARA SAHİP ÇIKMADAN SANAYİLEŞME VE KALKINMA OLAMAZ

Mühendis ve Mimar Odalarının ortak görüşünü içeren tebliğ, 1970 ler dünyasında ekonomik ve politik krizlerin perde arkasında emperyalist ülkelerin geri bıraktırmış ülkeleri sömürme mekanizmasının bulunduğu gerçeğini vurguladıktan sonra, Bolivya'da kalay, Şili'de bakır, Rodezya'da krom, Türkiye'de haşhaş dolayısıyla yaratılan durumlar örnek olarak verilmektedir.

HALK YARARINA SANAYİLEŞME

Bildiride daha sonra, farklı sınıfların farklı sanayileşme ve kalkınma anlaşmalarını sundukları anlatılarak "Halk Yararına Sanayileşme" ve Türkiye'nin durumu konusunda aşağıdaki görüşlere yer verilmektedir:

"Halk yararına bir sanayileşme, emeğin yani çalışanların bilinçli, örgütlü, demokratik iradelerinin, doğayı yani hammaddeleri, bilim ve teknoloji aracılığı ile işlemesi, üretmesi ve halkın ihtiyaçlarına sunmasıdır.

Sanayileşme, emek, hammadde ve teknoloji demektir.

1- Bugün ülkemizde emeğin yani çalışanların demokratik örgütlenmesi büyük çapta engellenmiştir. Çalışanların düşünce ve örgütlenme özgürlüğü sendikalaşma hakları yasal engellerle büyük çapta kısıtlanmıştır.

Sanayi kesimi sarı sendikacılıkla parçalanmış. Tarım kesimi tamamen örgütsüz bırakılmıştır. Memurların sendikal hakları yoktur, teknik elemanlar muğlak bir statü içinde yan ödemelerle idare edilmektedir

2- Tüm doğal kaynaklarımıza halkımız sahip değildir, içerden ve dışarıdan yağmalmaktadır.

Madenlerimiz % 49 hisseli yabancı veya ismi Türk olan paravan şirketlerce ucuz emekle çıkarılıp, emperyalist ülkelerin sanayilerini beslemekte ve sonra çok yüksek fiyatlarla tekrar bize satılmaktadır. Hatta ülkemizde rafine edilen petrol dahi ithal fiyatına bize satılmaktadır.

Maden kanunu, petrol kanunu, yabancı sermayeyi teşvik, yerli sermayeyi teşvik bu sömürünün hukuki kılıfını oluşturmaktadır. Maden ve petrol kanunu emperyalizmin ajan uzmanları dikte ve empoze edilmiştir."

HER YIL BİR KIBRIS KAYBEDİYORUZ

Daha sonra madenlerimizin sömürüldüğü, tarımımızın ve gıda sanayimizin yabancı tekellerin güdümüne sokulduğu açıklanarak, açaşsızlıktan ve erozyondan her yıl Kıbrıs kadar verimli toprağımızın denize döküldüğüne dikkat çekilmektedir.

Emperyalizmin, sanayimizi dışa bağımlı ve çarpık tutarak, kendi pazarlamasına uygun teknolojiyi yüksek ücretle Türkiye'ye soktuğu ve % 15 kadar düşen ortaklıklarla sanayileşmemizin kontrol altına alındığı belirtilerek şu sonuca varılmaktadır:

DOĞAL KAYNAKLARIMIZA SAHİP ÇIKMADAN SANAYİLEŞMEMİZ VE KALKINMAMIZ MÜMKÜN DEĞİLDİR.

Sanayileşmemiz ve kalkınmamız için gerekli adımlar şöylece sıralanarak bildiri bitirilmektedir:

1- Madenlerimizin işletilmesi ve satılması, yabancı şirketlerin ve onların paravana sı olan yerli şirketlerin elinden alınmalıdır. Bunun için maden ve petrol kanunu mutlaka değiştirilmelidir.

Madenlerimizin devletleştirilmesi şarttır. Ancak yeterli değildir. Esas olan madenlerimizin, halkımızın çıkarları doğrultusunda işletilmesi ve değerlendirilmesidir.

2- Toprak reformu geniş köylü yığınlarının yararına mutlaka yapılmalı, üretim tarım kooperatiflerince modernleştirilmelidir. Orman ürünlerimiz ve buna dayalı sanayi coğrafi ve ulusal ekonomi koşulları içinde değerlendirilmelidir.

3- Ulusal teknoloji, kendi gelişim potansiyelini içinde taşıyacak şekilde planlanmalı ve hedeflendirilmeli, teknoloji transferinde ulusal çıkarlar titizlikle korunmalıdır.

4- Tüm çalışanların örgütlenmelerine engel olan yasalar iptal edilmeli. Teknik elemanlar ve memurlar sendikalaşmalı, sendika seçiminde referandum esas olmalıdır.

İNANCIMIZ ve GÜVENİMİZ ODUR Kİ, HAL KİMİZİN ÖRGÜTLÜ MÜCADELESİ; DOĞAL KAYNAKLARIMIZA, SANAYİMİZE ve GELECEĞİMİZE SAHİP ÇIKACAKTIR ve ANCAK HALKIMIZIN ÖRGÜTLÜ MÜCADELESİNİN ve İRADESİNİN ÜRÜNÜ OLAN İKTİDARLAR. SO RUNLARIMIZI ÇÖZEBİLECEKLERDİR.

EMPERYALİZMİN PETROL POLİTİKASI VE TÜRKİYE

Mehmet Tanju Akad

(Türkiye İktisatçılar Birliği Üyesi)

Tebliğci konuyu iki ana bölümde incelemektedir. Birinci bölümde dünyadaki petrol ve petrolün kapitalist dünyadaki üretimini ol-
lorinde tutan çokuluslu şirketler ile emper-
yalist devletlerin petrol politikalarının tarih
sel gelişimi, ikinci bölümde ise bu genel çer-
çeve içinde Türkiye'de petrol konusundaki
gelişmeler ele alınıyor

TEKELLERİN EGEMENLİĞİ

Dünyanın en büyük 20 çokuluslu şirketin -
den 7'si petrol alanında çalışmaktadır. En bü-
yük çokuluslu şirketler sırasında ikinciliği a-
lan Standard Oil Of New Jersey, dördüncü sı-
rayı alan Royal Dutch-Shell petrol şirketleri
dir. Bunlardan ilkinin 1973 yılı satışı 359,6
milyar T.L (Türkiye bütçesinin 4 katı) ikn-
cisinin 1972 yılı satışı ise 194 milyar liradır
Öbür büyük petrol şirketleride sırayla: Mo-
bil, Texaco, Gulf, BP, Standard Oil Of Cali-
fornia dır.

STANDARD OİL'İN HİKAYESİ

Kapitalizmin serbest rekabet döneminden
tekelci döneme geçişi bütün öbür dallarda ol-
duğu gibi petrolde de izlenebilmektedir. Be-
lirli bir bölgede petrol üretme imtiyazını a-
lan şirket üretimi denetimi altına almakta
ve yüksek satış fiyatı ile üretim fiyatı ara-
sındaki büyük farktan dolayı kısa zamanda
tekelleşmektedir. Standard Oil'in yeryüzün-
de ilk tröst olarak ortaya çıkması ise kur-
duğu boru hattı ile taşıma maliyetini en u-
cuz şimendifer tarifesinin onaltıda birine in-
dirmesi, 1884 yılında ABD'deki tüm petrolün
% 90'ını tasfiye etmesi ve öbür şirketlerin
petrol boru hattı kurmasını engellemesi ne-
denlerine dayanır.

BEDAVA PETROL LAMBASI

İngiliz ve Hollanda sermayelerinin ortak-
laşa kurdukları Royal Dutch-Shell Standard
Oil'in ilk büyük rakibi oldu. 400milyonluk pa-
zarı ele geçirmek için Çin'de halka 8 milyon
petrol lambasını bedava dağıtan Standard Oil,
taşıma kolaylığı dolayısıyla avantajlı olan
Royal Dutch-Shell'in ekmeğine yağ sürmüştü
8 milyon lambanın maliyeti Standard Oil tara-
fından petrol fiyatına eklendi. Zamlar öbür
şirketlercede uygulanınca petrolde tekelleş-
me süreci hızlandı. Orta Amerikada keşfedi-
len petrol yatakları ise dünya politikasında
petrol tröstlerinin at koşturmasına vesile
teşkil etti. Shell bir hükümet darbesi ile Kos-
ta-Rika'da petrol imtiyazı ele geçirdi. Stan-
dard Oil'in cevabı bir karşı darbe ve imti-
yazların feshi oldu. Shell başka bir yol buldu:
Komşu Panama Cumhuriyetini Kosta-Rika'ya
saldırtmak... Bu açık çekişmeler ilk olarak
1928 yılında petrol şirketlerinin aralarında
anlaşarak dünyayı bölüşmeleriyle sona erdi.

AZ GELİŞMİŞ ÜLKELER VE PETROL

Petrol rezervlerinin en uygun olduğu böl-
ge Ortadoğu'dur. Dünya petrolünün % 53 Or-
tadoğu'dadır. Bu oran Afrika da % 16, sosya-
list ülkelerde % 15'tir. Dünyanın öbür bölge-
lerinde ise % 2 ila 5 arasında değişmektedir
Tüm azgelişmiş ülkelerde petrol alanında 21,
8 milyar dolarlık dış yatırım vardır ve bun-
nun 10 milyar doları ABD'deki çokuluslu te-
kellere aittir. Uluslararası petrol şirketleri
1960-70 yılları arasında gelişmiş ülkelerde

2,1 milyar dolar kar elde ederlerken azge-
ligmiş ülkelerden aynı yatırımla elde ettil-
leri kar bu değerın 10 katına 20,2 milyar do-
lara orışmıştır.

"Kazançlarını bir ülkede değil de birden
fazla ülke veya dünya çapında azamileştiren
firmalar" diye tanımlanabilen çokuluslu şir-
ketler birçok ülkelerde hükümet darbeleri
kadar güçlüdürler.

MUSADDIK'IN KADERİNİ KİM YAZDI

İran'da 1951 yılında işbaşına gelen başba-
kan Musaddık'ın Anglo-İranlı şirketini mil-
ileştirerek rafinerilerine el koymasının ar-
dından devrilmesi bunun en açık örneklerin-
den biridir. Musaddık'ın devrilmesinden son-
ra ise yabancı petrol şirketleri bütün mal
ve imtiyazlarını geri aldılar.

Dünyaya Arap ülkelerinin davranışı ola-
rak sunulan son yapay petrol krizi de Arap
halklarından çok ABD tekellerine yaradı.
OPEC'in koyduğu satış fiyatları ile 1960'lar-
da 88 sent olan varil başına kar 1974'te 4,
46 dolara çıkıyordu. Bu yapay kriz, petrol
tekellerine, ABD kamuoyunda lehte bir ha-
va sağlıyor, ABD'de üretilen petrol ucuz
maliyetli kaldığından, petrollerini Ortadoğu
tekellerine, ABD kamuoyunda lehte bir hava
sağlıyor, ABD'de üretilen petrol ucuz mali-
yetli kadığından, petrollerini Ortadoğudan
sağlayan Avrupa ülkeleriyle Japonya'yı güç
durumunda bırakıyordu.

PETROL SORUNU ve TÜRKİYE

Türkiye'de işletmeye elverişli ilk petrol
kuyusu 1948 yılında bulunmuştur. Ancak Irak'ta
petrol bulunması daha Abdülhamit zama-
nında Osmanlı İmparatorluğu üzerinde, pet-
rol tekellerinin girişimlerde bulunmasının
nedeni olmuştur. Birinci Dünya Şavaşı'na ka-
dar yabancı şirketlerin aldıkları imtiyazlar
değişik nedenlerle kullanılmamıştır. Bu şir-
ketlerden Alman Deutsche Bank, İngiliz-Hol-
landa Royal-Shell, Anglo Saxon Oil Co., Ame-
rikan Chester grubuna karşı birleşerek "Tur-
kish Petroleum Company" adlı bir şirket kur-
dular

TÜRK PETROL ŞİRKETİ

Yarısı İngiliz öbür yarısıda Alman ve Hol-
landalıların sermayesinden meydana gelen bu
şirketin başına Osmanlı Devletinin güvenine
sahip biri getirildi. Ancak bu şirkette aldığı
imtiyazı kullanma olanağı bulamadı.

Lozan'da Türkiye'nin en büyük problemi
Musul Sorunuydu. Musul ve Kerkük İngiliz e-
menliğindeki Irak'a terkedilmeden Lozan Ba-
rışı yapılamayacaktı. 1920-21 yıllarında Ame-
rikan Chester firması, daha önce aldığı imti-
yazları öne sürerek yeniden ortaya çıktı. Ot-
toman-American Development Co. adlı şirket
Fransa ve İngiltere'nin muhalefetine rağmen
Sivas-Harbut-Ergani, Mardin-Diyarbakır-Bit-
lisve Van-Harbut-Yumurtalık demiryolları-
nın yapımı ile bu yolların iki petrol ve ma-
denlerin kullanma hakkını elde etti. Karşılı-
ğında verilecek 300 milyon dolarlık kredi
ABD Senatosundan çıkmayınca anlaşma fesh
edildi.

CUMHURİYETTEN SONRA

1926'da çıkarılan 791 sayılı kanunla Türki-
ye dahilindeki bütün maden ve petrol yatakla-
rının işletme hakkı hükümete veriliyordu.

İkinci Dünya Savaşı öncesinde, gerek Tür-
kiye'deki millileştirme politikası gerekse dün-
ya konjonktürü dolayısıyla yabancı şirketler
sadece dağıtım ve pazarlama ile uğraşmışlar
dır.

İkinci Dünya Savaşı sonrasında petrol te-
kelleri Ortadoğu'ya eğildiler. 1952'de Mende-
res hükümeti petrol arayan şirketleri milli-
leştirmeyeceğini açıkladı. Mayıs 1953'te ya-
bancı petrol şirketlerine yakınlığı bilinen A-
merikalı Max W. Ball'a petrol kanunu hazır-
latıldı. C. Bayar Amerika seyahatinde ver-
diği söz yerine getirilerek 6326 Sayılı Pet-
rol Kanunu Mart 1954'te çıkarıldı

BAYAR ve MENDERES'İN ARMAĞANI

Bu kanunla şirketlere süresi 40 yıl olan
imtiyazlar veriliyor, karın yarısı vergi ola-
rak alınacağı şartı konmasına rağmen, şirket-
ler ABD'de yararlandıkları tüm vergi indir-
imleri ve teşviklerden yararlandırılıyor.

Kanun uygulamada bir devlet şirketi olan
TPAO'yu kasırlaştırıyordu. Çünkü mesela
Siirt Bölgesinde öbür şirketlere 80 arama iz-
ni verildiği halde TPAO'ya verilen ruhsat sa-
yası 8'i geçmiyordu.

Türkiye'de rafine etmek ve Türkiye'de
satmak üzere ithal edilen petrole de Basra
Körfezi Fiyatlarına göre ödeme yapılmakta bu
da aynı şirketlerin başka ülkelerde uyguladık-
ları fiyatların üzerinde olmaktadır.

Yabancı firmaların petrol sanayimizde kat-
kılarının ne derecede olduğu şu gerçek veri-
lerle tesbit edilebilir: 1968 yılına kadar Türki-
ye'de bütün yabancı şirketlerin sondajı 411,192m
TPAO'nunki 638,665m dir. TPAO'nun 7,718,572
tonluk üretimine karşılık tüm yabancı şirketle-
rin üretimi 6,265.373 ton da kalmaktadır.

SONUÇ

Bütün bunlar göstermektedir ki günümüz
kapitalizminin hakim birimi olan çokuluslu
petrol tekellerinin Türkiye'deki faaliyetleri
ancak bunların dünya çapındaki stratejileri
gözönüne alınırsa anlaşılabilir. Bu şirketler
için mühim olan Türkiye'deki petrol sanayi-
inin geliştirilmesi değil dünya çapındaki kâr-
larının azamileştirilmesidir. Bunun için her
hangi bir ülkedeki üretimden elde edecekleri
ufak kârları, genel stratejileri içinde rahatlıkla
feda edebilirler. Ayrıca dünyanın diğer yer-
lerinde ürettikleri petrolü tekelci fiyatlarla
satarak daha fazla gelir elde edebilirler. Me-
sela Mobil şirketi Türkiye'deki üretim faali-
yetlerini azaltırken günde 18000 varil petrol
veren kapatırken TPAO bunun yüzde biri ka-
dar verimli kuyuları bile işletmekte ve yeni
kuyular açmamaktadır. Yabancı güçlerin de-
netimi altında, işbirlikçi iktidarlar tarafın-
dan hazırlanan petrol kanunu esasında tesa-
düfen alınmış bir yanlış kararlar silsilesi
değildir. Emperyalizmin artan etkisinin ta-
bii bir neticesidir ve gayet bilinçli olarak
çeşitli münakaşalar sonucunda kabul edil-
miştir.

Türkiye halkının kendi kaynaklarına sa-
hip çıkarak, bunları üretici güçlerini geliştirmek için kullanması de bir iyiniyet sonu-
cu değil, emperyalizme ve onlarla bütünleş-
miş yerli güçlere karşı verilecek uzun ve
bilinçli bir mücadelenin ürünü olacaktır.

Mühendis ve Mimar Odaları İstanbul Koordinasyon Kurulu'nun (MMOİKK) düzenlediği "İstanbul Metrosu" konulu açıkoturum 2 Eylül 'de İstanbul Özel İdare binası salonunda yapıldı.

Mühendis ve Mimar Odaları İstanbul Koordinasyon Kurulu (MMOİKK) Sekreteri Yavuz Çizmeci'nin yönetici olarak bulunduğu açıkoturumda şu konuşmacılar yer aldı:

Atila Alpöge (Sistem analiz ve ulaşım uzmanı)

Erhan Karaesmen (Dr. Yük. İnş. Müh.ve İstanbul Belediyesi Metro Danışmanı)

Nusret Alperöz (Yüksek Elektrik Mühendisi ve İ.T.Ü. Öğretim görevlisi)

Saffet Gürtav (İETT Genel Müdürü)

Aslan Başer Kafaoglu (Ekonomist ve Maliyeci)

Açıkoturumda tartışılan konular ise şunlardı:

- Genel olarak kentleşme ve kitle ulaşım bütünselliği içinde METRO sorunu
- Dünyadaki metro uygulamaları
- İstanbul Metrosu konusundaki çalışmaların tarihçesi
- Teknoloji ithali ve yerli teknoloji açısından metro olayı
- Ekonomik yönüyle metro

Oturum yöneticisi Yavuz Çizmeci, kısa ca İstanbul'da metro düşüncesinin tarihçesini anlattıktan sonra Maliye Bakanı Deniz Baykal, Ticaret Bakanı Fehim Adak, Turizm ve Tımar Bakanlığı Orhan Birgit, Ulaştırma Bakanı Ferda Güley, İstanbul Valisi Namık Kemal Şentürk ve Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu (DİSK) Genel Sekreteri Kemal Sülker'den gelen başarı telgraflarını okudu.

DİSK Genel Sekreteri Kemal Sülker telgrafında ayrıca teknik elemanların sendikal haklara kavuşarak, ülke yararına olan girişimlerde daha bağımsız olmaları dileğinde bulunuyordu.

AÇIKOTURUM

Yavuz çizmecinin açış konuşmasından sonra konuşmacılar görüşlerini şu şekilde dile getirdiler:

ATILLA ALPÖGE:

"Teknik ve bilimsel analizlere bile gitmeden, basit bir sağduyu ile metronun gerekliliğine evet demek mümkündür."

"Karşımızda çok önemli bir olgu var: hergün büyüyen otomobil sahibi olma arzusu. Bu gidişi frenlemek gerekir." diyen Atila Alpöge, bu gelişmeyi pompalayan en önemli itkinin, her gün sabah-akşam ızdır rap verici bir şekilde kuyruklarda vasıta beklemek olduğunu söylemiş. "Bu sebeple kişi, borç-harc özel oto sahibi olma özlemi duymaya başlıyor." demiştir.

Bu gidişi durduracak bir politik girişimin hedef haline geldiğini, metro yapmak ve yolların açılması için yapılan büyük yatırımların duracağını belirten Alpöge; "U-

laşım sorununu çözmek için metro tek çözümlü değildir. Vapuru, treni, dolmuşu, taksi-si ile bir bütün içinde ele almak gerekir." demiştir.

ERHAN KARAESMEN:

İstanbul metrosunun kavram olarak birkaç yüzyıllık tarihi olduğunu, belirten Erhan Karaesmen, "Ankara Metrosu konusunda çalışmalar yapan 50 kişilik Türk ekibinin teknik direktörlüğünü yaparken şu nu gördüm: İlk çıkış noktasından sonuna kadar metroyu yapabilecek güçtedir Türk elemanları. Metro dört katlı binaya benzer ama bir uzay aracı da değildir." demiş, "Metro teknik olarak basit bir olay. Toprağı eşleyip bir geçit yapıyorsunuz, o kadar." diye eklemiştir.

1976 yılında İstanbul'da metro ihtiyacının had safhaya ulaşacağını iddia eden Karaesmen, "Bu karar politik tercihe dayanan bir karar olacaktır demiş, Boğaz Köprüsü'nün Türk tekniğine, en ufak bir bilgi birikimi bile sağlamadığını anlatarak, "Metro böyle olmamalı. Türk tekniğinin zaferi, daha Türk, daha yerli bir eser olmalı." demiştir.

NUSRET ALPERÖZ:

Sovyetler Birliği tarafından hazırlanan fizibilite raporlarını etüd etmiş olan Alperöz, bir metro vagonunun otobüsten üç misli daha hızlı gittiğini, ve otobüs buyunun iki misli olduğunu belirterek, "Bir metro vagonu 6 otobüse eşdeğerdir." demiştir.

1985 yılında sadece Levant - Topkapı arasında 900 otobüs gerekli olduğunu söyleyen Alperöz, metro olduğu takdirde aynı işin 150 vagonla halledilebileceğini ve Levant'ten-Topkapı'ya 15 dakikada gidileceğini belirtmiştir.

Metrolarda duraklar arası ekonomik mesafenin 1000-1400 metre olduğunu, bugünkü fiyatlarla metronun bir kilometresinin 305 milyon liraya mal olacağını, İstanbul metropoliten belediyelerinde vergiler artırılarak bu iş için yılda 300 milyon lira kadar fazla gelir sağlanacağını belirten Nusret Alperöz, dış finansman sağlamak için İETT'nin konsorsium kurma önerisini eleştirerek, Fransızların metro ihalelerini ele geçirebilmek için Ankara Belediye Başkanından Nihat Erim'e kadar yoğun çabalar harcadığını söylemiştir.

SAFFET GÜRTAV:

İETT Genel Müdürü Saffet Gürtav, büyük bir hızla küçük araba sayısının artmasıyla trafiğin tıkandığını, bu sistemi tersine döndürmek gerektiğini belirterek halk otobüsü, minibüs ve dolmuşların başıbozukluk içinde, keyfi tarife uygulamalarından yakınımış, metro yapılması konusunda İETT'nin çabalarını anlatmıştır.

ASLAN BAŞER KAFAOĞLU:

Trafiğin taşıma demek olduğunu taşımanın ise bir hizmet, ana malın hemyapımına hem de değerlendirilmesine giren bir hizmet olup temel ekonomik sektörlerin kaçınılmaz bir unsuru olduğunu, metronun da en ucuz ve en elverişli taşıma yolunda bir a-

dım şeklinde ortaya çıktığını söyleyen Kafaoglu, sözlerine devamla, deniz yolunun en ucuz yol olup kitle ulaşım araçlarına önem verilmesi gerektiğini ileri sürmüştür. Şehirde arsa meselesinin büyük önem kazandığı şeklindeki sözlerin -den sonra, metronun hem arsanın iki kere kullanılması yönünden çok ekonomik sayılabileceğini bildirmiştir. Aslan Başer Kafaoglu sonra şu önerileri getirmiştir:

Proje ve fizibilite raporları yapımında Türk Mühendisi en yüksek oranda bulunmalıdır. Ama ben dogmatik değilim. Yüksek teknoloji ile milli mühendislik hizmetleri arasında bir denge kurulmalıdır. Metro konusunda yeni bulgular vardır.

Finansman ve maliyet meselesi teknoloji seçiminden sonra ele alınmalıdır. Önemli olan tatol finansman değildir.

TL ve döviz olarak finansman oranlarıdır. Finansman her nasılsa yapılabilir. Karar yürütme organındadır."

Kafaoglu, politik kararın henüz alınmadığını, henüz kamuoyu oluşturulması safhasında olduğunu, metronun kangren olmuş trafik derdine bir çare arayacağını, kısa bir metro hattının şehir yapısını etkilemeyeceğini ifade ettikten sonra, Nazım Planın kendi gerçekleşme araçlarını kendi içinde taşıması gerektiğini, metronun belki nazım planın gerçekleşmesini sağlayacağını anlatmıştır.

Birinci tur konuşmalar bittikten sonra oturum yöneticisi Yavuz Çizmeci dinleyenlere söz vermiş, Mimarlar Odası Başkanı Şaban Ormanlar, Hasan Halot İşıkpinar, İnş. Müh. Odası İst. Şb. Bşk. Ertuğrul Tığlay ve Mimarlar Odası İst. Şb. Sekreteri Yücel Gürsel çeşitli eleştiriler ve öneriler dile getirmişlerdir.

İkinci tur tartışmalarda metronun, şehircisel yapıyı etkileyecek bir araç olarak kullanılması önerilmiş; "firma güdümlü araçlardan" saklanması gerektiği belirtilmiştir.

Yabancı sermayenin geri ülkelere yeni teknoloji getiremeyeceği, yabancı sermaye ve teknoloji transferi konularında hassas olmamız gerektiği üzerinde ısrarla durulmuştur.

Konuşmacı Aslan Başer Kafaoglu bu konuya güzel bir örnekle açıklık getirmiş, şöyle demiştir: "Yabancı sermayenin Türk ekonomisine yaptığı zarar, şu kadar getirip şu kadar götürmesi değildir, 5 milyar getirdi 25 milyar götürdü deriz. Keşke bütün zararı bundan ibaret olsa...."

"Yabancı sermaye ekonomiyi kendi ana yönlendirmesinden öyle bir saptırır ki, kâr transferi ile sağladığı zarar, bu esas zarar yanında hiç kalır. Ekonomiyi o yönde kanallıze ettirir. Bol bol oto yolları açılır. Oto tamirhaneleri, otomobil montaj sanayiine yan sanayi kolları faaliyete geçer. Bol bol benzin istasyonları... Sonuçta başka yönlere yapılacak yatırımlar bozulur. Ve yabancı sermayenin arzusununa göre ekonomi esas hedefinden saptırıldığı için karayolu taşıması ucuz, demiryolu taşıması pahalı ve kâlfetli gibi görünmeye başlar. İşte bunun ülke ekonomisine sağladığı zarar kâr transferinden çok çok fazladır"

NIXON'UN DEĞİL EMPERYALİZMİN KOKUŞMUŞLUĞU

"Pentagon generalleri ve CIA yetkilileri Panama Kanalı'ndaki "Anti-gerilla Okulu"nda ve Washington'daki "Uluslararası Polis Akademisi"nde hükümet darbeleri için subay eğitmektedirler. Yunanistan, Şili ve Bolivya darbelerinde yer alan faşist subayların bu okullardan yetişmiş olmaları, sadece basit bir raslantı sayılamaz. Kaldı ki, Yunanistan'da 1967 darbesini gerçekleştiren Papadopoulos'un CIA'dan "maaş" aldığı Amerikan Senatosu'nca açıklanmıştır."

(UGUR MUMCU, Yeni Ortam, 11 Ağustos 1974)

- Nixon ahlaksız mı değil mi?
Şimdi kendi ağzıyla itiraf etti:
-"Evet, ben böyle böyleyim."

Peki ne değişti? Adamı sayu sıkılmış limon gibi kenara atıp yerine; eski boks ve beyzbol yıldızı, pipo içen, gelinleri-damatları, köpekleri olan, karısı eski manken ve dansöz, 1.82 boyunda, bulaşık yıkayarak tahsilini tamamlamış, kısacası standartlara uygun bir Amerikan vatandaşını Başkan yaptılar.

Bizim Amerikancı sağ basın, iki yıl boyunca Başkan'a atılan her "çamurun (!)" "komünist uydurması" olduğunu söyledi. Başkan'ları herşeyi itiraf edip ağlayarak ayrıldık - tan sonra Gerald Ford Başkan olunca:

- "Oh, çok şükür Amerikan demokrasisi ve onuru kurtuldu."

- "Amerikalıların insan haklarına olan bağlılıklarının parlak bir yansıması" diye se-

vinç çığlıkları atmaya başladılar.

Emperyalizmin bilinen taktiğidir: Düzenin kendi çarpıklığı, kokuşmuşluğu ve namussuzluğundan dikkatleri kaçırıp, şahısların dürüst olmasıyla ortalığın güllük gülistanlık olacağı fikrini yaymaya çalışmak. Bu amaçla yeni itibarlı Başkan'larıyla; itibarsız, hırsız, dolandırıcı, haysiyetsiz, kanasusmuş emperyalizmlerine itibar kazandırmaya çalışacaklar. Satılık kalemler yeni Başkan'larının güllüklü resimlerini yayınlayacaklar, 1930 kısırlarda bilmem ne maçında kaç gol attığını, bulaşık yıkarken kaç tabak kırdığını yazacaklar.

Ama iki yıldır dünyanın gözü önünde rezil bir oyun oynanıp, olay "bir takım şahısların hatası" gibi gösterilmeye çalışılırken, her yere bulaşmış olan pislik o kadar ortaya çıktı ki; Amerikan idari sisteminin ve emperyalist kampın çürümüşlüğü, düzenin kendisinin bir hırsızlar ve casuslar şebekesi olduğumu anlamayan kalmadı.

Herşeyiyle gayri meşru olan bir düzende bir Başkan'ı, çevresini ve bir takım ünlü şirketleri "seçim mücadelesini gayri meşru bir yöne saptırmak" suçuyla yargılamak "Amerikan demokrasisinin" garabetlerinden olsa gerek. Hele Amerikan düzeninin en önemli kurumlarından biri "Lobbying System" yürürlükteyken...

Amerika'da büyük tekellerin, yönetimdeki önemli kişilere etki yapmak, her türlü çareye başvurarak onları tavlama üzere memurları vardır. Çengel atıkları kişinin önem derecesine göre istedikleri kadar para harcayabilirler. Kanunlarla resmen kabul edilmiş bu kuralın adı "lobbying"dir. Yalnız, kanun gereğince büyük şirketler, kendi he-

Sonu 10'da

İki yıl boyunca bütün dünya kamuoyunu "Watergate Skandalı" adı altında işgal ettikten sonra, nihayet Nixon gözyaşları arasında Amerika ve emperyalist dünya siyasi hayatının bir numaralı adamı olmaktan vazgeçti.

Nixon, Watergate olayı ile ilgili olarak herşeyi bildiğini ve şimdiye dek yalan söylediğini en sonunda açıkladı. Ağlayarak yaptığı açıklamada, 1972'de meydana gelen Watergate olayını düzenleyenlerin adlarının ortaya çıkmaması için FBI ve CIA'nın işbirliği yapmalarını istediğini belirtti.

İki yıl boyunca dünyanın sosyalist olmayan kesiminde hemen hemen aynı sorular soruldu durdu:

- Nixon biliyor mu, bilmiyor mu?
- Nixon sahtekar olabilir mi, olamaz mı?
- Nixon vergi kaçırdı mı, kaçırmadı mı?
- Nixon rüşvet yedi mi yemedi mi?

seçmeler

Yüksel Birdal

ÜS MÜ TESİS Mİ?

Yunanistan'a özgürlük getiriyoruz, Kıbrıs'a bağımsızlık getiriyoruz, birinci barış harekâtı, Nixon'un firaklı istifası, gibi haberler arasında kaynayıp giden küçücük bir haber bir gazetenin arka sayfalarında yayınlandı. Amerikan Havaçılık dergisi Aviation Week and Space Technology ve İngiliz Daily Express gazetesinden aktarılan habere göre:

Lefkoşe yakınlarında, Beşparmak Dağları üzerinde, içinde 300 kadar Amerikan askerinin çalıştığı gizli bir radar üssü varmış. 20 Temmuz'da Kıbrıs'a karşı Türk barış harekâtı başlatıldığında, Amerikalılar, İngilizlerden bu üssün Türklere karşı korunmasını istemişler. Korunması tehlikeye girdiği ve varlığının anlaşıldığı anda da buranın boşaltılması ve 6. Filo'dan kalkacak uçaklarla bombalanarak yok edilmesi hiçbir iz bırakılmaması gerekeceğini İngiliz Genelkurmayı'na bildirmişler...

Haber yayınlandıktan sonra, Yeni Ortam'da İlhami Soysal'dan başka kimsenin üzerinde durmaya bile gerek görmediği bu üste, neler vardı ki, "Türklerin eline geçeceğine imha edelim" deniyordu? Bu üs, orada kime karşı kullanılmak üzere kurulmuştu? Herşeyiyle Amerikan emper-

yalizmine bağımlı Yunanistan danışıklı şekilde NATO'dan çıktıktan sonra, yetkililerimizin "NATO'da kalacağız" demeleri - nin arkasında acaba bu üsle ilgili endişeler mi yatmaktaydı?

Benzer soruları kendi kendinize sorup cevap vermeye çalışsanız emperyalizmin gerçek yüzü daha ayan-beyan görülecektir.

FIRSATI KAÇIRMAYIN

İstanbul Belediyesi Makina Elektrik Sanayii İşleri Müdürlüğü Proje ve Etüd Bürosu'na işçi kadrosundan 40 lira asgari ücretle elektrik mühendisi aranmaktadır.

39 lira sendika zammı, ayda 300 lira yemek parası, yazlık-kışlık elbise ve ayakkabıya ilaveten fazla mesai ücretleri de verilecek olan bu görevde çalışanlar emsalleri olan "memur-mühendis" lere göre krallar gibi yaşayacaklardır.

Önemle duyurulur.

KAÇ PARALIK ?

Journal de Genève adlı ünlü bir İsviçre gazetesinin yaptığı açıklamaya göre Amerika'da elçilikler, bu makamlara getirilenlere parayla satılıyor. Aşağıdaki listede elçiliklerin yeri, fiyatı ve satın alınan elçilerin isimleri bulunuyor:

Elçilik yeri	Fiyatı	Satın alan elçi
Londra	2.100.000	Walter Anneberg
Lüksemburg	2.100.000	Ruth Warkas
La Haye	1.413.000	Kingdon Goud
Brüksel	1.576.000	Leonard Fireston
Cenevre	1.400.000	Shelby Davis
Paris	4.200.000	Arthur Watson

Not: Elçiliklerin fiyatları kentin, ülkenin büyüklüğü ya da küçüklüğüne göre değil, elçilerin o kent ya da ülkedeki çıkarlarına göre saptanıyor.

Listede bizim kentlerin fiyatına rastlayamadık. Acaba kaç paralık dersiniz?

SEKİZ ESRARENGİZ AJAN

Biliyorsunuz, Amerikalı dostlarımız(!) bize silahtan süttözuna kadar türlü-çeşitli yardım (!) da bulundurlar. Sonra da (ikili anlaşmalar gereği) bu yardımlarının yerinde kullanılıp kullanılmadığını kontrol için

NIXON'UN DEĞİL

Başı 9'da

saplarına "lobby" yapan kişilerin adlarını, ve her yıl harcadıkları paraları açıklamak zorundadırlar. İşte, Good-Year'dan, ITT'ye petrol şirketlerinden süt şirketlerine kadar bir sürü tröst Nixon ve avanesi için harcadıkları paraları (lobby'lerini) açıklamadıkları için ceza yediler.

Hani eski İspartalıları zamanında hırsızlık yapmak en yüce bir meziyetmiş de, çalarken yakalanmak ölümü gerektiren bir suç sayılmış ya, "Amerikan Demokrasi"si'nde bu yöntem biraz daha değiştirilmiş: Dev şirketler, Başkan dahil, diledikleri kişileri, diledikleri paraya satın alabilirler. Ancak bunu açıklamak zorundadırlar. Adan satınalma işi gizli yapılır da, sonunda ortaya çıkarsa suç sayılır.

Böyle bir düzenin ahlakının tartışmasını, Türkiye'yi "küçük Amerika" yapmak isteyenlere bırakarak Nixon'un ABD emperyalizmine sağladığı yararları bir bakalım:

ABD'nin NATO içindeki üstünlüğünü Avrupa'lılara kabul ettirmekten, Mısır Arap Cumhuriyeti'nde ABD etkisini arttırarak Ortadoğu'da kuvvet dengesini lehlerine çevirmeye kadar, Şili'de Allende'yi öldürtüp Amerikan çıkarlarına hizmet eden Pinochet'yi işbaşına getirtmekten, Çin ve Sovyetler Birliği ile yakınlaşmayı sağlamaya kadar Nixon yönetimi emperyalizme gerçekten iyi hizmet etmiştir.

Buna rağmen emperyalizm, kendine bu derece yararları dokunan bir elemanı gerektiği zaman harcamaya karar verince, görüyorsunuz, gözünün yaşına bile bakmıyor. Vietnam'dan Yunanistan'a kadar emperyalizmin dümen suyundaki ülkelerde "Amerikan ürünü" faşist yöneticiler de aynı yöntemle, (işe yaramaz hale gelince) tarihin çöplüğüne atılmışlardır. Her ülkedeki çanak yalacıların bu olaylardan alacağı büyük dersler vardır.

Nixon'un, seçildiği gün 850 bin dolar olan serveti, çekildiği gün 25 milyon dolarmış. İstifa eden Başkan'a yılda 60 bin dolar emeklilik ücretiyle 96 bin dolar yönetim harcaması ödenecek. Oysa, istifa etmemekte direnip Kongre tarafından azledilseydi bu paraları alamayacaktı.

Nixon, yerine geçen Ford'u kastederek, "Amerika emin ellerdedir." demiş. Ona ne şiphe?

Amerika'nın elinde bulunan dünyanın en güçlü dinleme, casusluk ve haberalma örgütleri yine ABD'nin dışında cinayet işliyor, toplumlara alt üst ediyor, darbeler düzenliyor, içeride gizli dinlemesiyle, Mafia'sıyla aynı düzen sürüp gidiyor.

Emperyalist düzenin sahiplerine bir kurban gerektiği için Nixon görevinden ayrıldı. Ama yine "Amerikan ürünü" yeni yeni Generaller halk uyanışlarına karşı yeni darbeler düzenleyecek, yeni cinayetler işlenecek... CIA'sıyla, barış gönüllüleriyle, Amerikan yardım heyetleriyle yeni oyunlar tezgahlana-

cak... Düzenlerini sürdürebilmek için her türlü sahtekarlığa başvurabilen bir ülkede bir kurbanın ortaya sürülmesi ve arkasından "Oh, çok şükür. Amerikan demokrasisi ve onuru kurtuldu" demek hiçbir şeyi çözünlemeyecek...

SEÇMELER

Başı 9'da

Bir sürü uzman (!) gönderirler.

Uyuşturucu madde kaçakçılığını na kontrol ettiğimizi kontrol etmek için de diplomatik pasaportlu 8 uzman gönderilmiş. Bu 007'lerin ellerinde öyle kartlar var ki, bütün Türk polisi onlara her istediklerinde yardımcı olmaya mecbur.

Ellerinde hem diplomatik pasaport, hem de "Türk polisinin yardımcı olması" kartı olduğu için, kırk haramilerin "açıl susam açıl" şifresi misali bu ajanlara da Türkiye'de her kapı açılmış, Amerika ile Avrupa ülkelerine uyuşturucu madde kaçakçılığına başlamışlar. Sadece kaçakçılıkla uğraşırlar, çift katlı-kaymaklı ekmek ka dayımını elden çabuk kaçıracaklarını bildikleri için, düzenledikleri bazı kaçakçılık olaylarını ihbar ederek esas görevlerini de yerine getirmişler...

Bu arada, Emniyet Genel Müdürlüğü'nde görevli bir polis müdürü, "Amerikalı ajanların son zamanlarda Türk polisine kar-

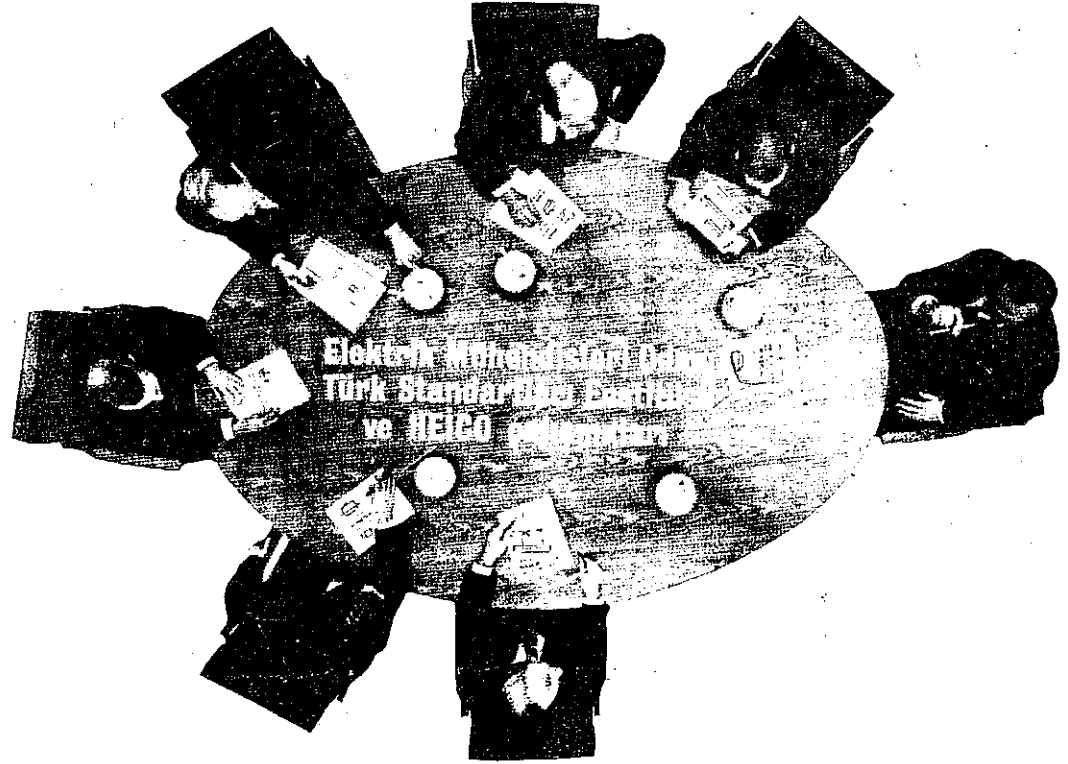
şı aşırı tutumları nedeni ile yetkililerle düştüğü anlaşmazlık sonucu" görevinden ayrılmış.

Cumhuriyet Gazetesi'nde Salahattin Güler'in açıkladığına göre, aralarında, Amerikan ordusunda 10 yıl istihbarat subaylığı yapan ve aynı zamanda CIA ajanı olan Lorcigon'un de bulunduğu bu 8 esrarengiz ajanın isimleri şöyledir: Frank Bricks, Walter Leamy, Michael Huriey, Arthur Ekberg, Perry Done, Otto Privette, Joan Zonni.

Ankara'da Amerikan Yardım Heyeti'nin bulunduğu binada, İstanbul'da da Amerikan Konsoloslugu'nun zemin katında gizli bir dairede çalıştıkları ortaya çıkan bu a-

janlar desifre olduğuna göre Amerika ne yapar dersiniz?

Ne yapacak, bunları geri çeker, daha gizli ve akıllı çalışabilecekleri gönderir. Biz de, ikili anlaşmalar gereği yeni gelen "Diplomatik Pasaportlu" ların eline, "Türk polisi ile birlikte çalışmaktadır. Gerektiğinde yardımcı olunması" kartını verir, "Allah işini rast getirsin" deriz...

kopmayan beraberliğimiz

EMO + TSE + HEİCO =

Elektrik Mühendisleri Odası

Türk Standartları Enstitüsü

**KALİTE
UZUN ÖMÜR
ve EKONOMİ**

HAYK DEĞİRMENCİOĞLU
Bankalar Yıkıncı Sok. 36 - 38
Tel: 498938 - 443337 - 495774
Karaköy - İstanbul

Mayının Altındaki Ekmek

KAÇAKÇI ŞAHAN/Hikayeler/Bekir Yıldız
CEM YAYINLARI/7. Basım/96 sayfa/ 7,5
lira/

"Ben bir sanatçıyı yargılayabilirim ve değerlendirebilirim" diyebilmek, bu yetkiyi kendinde bulabilmek iddialı bir düşüncedir. Kişinin bu yetkiyi kendinde görebilmesi için, söz konusu olan san'at dalında hiç değilse belirli bir eğitim düzeyine ulaşmış olması gereklidir. San'atın bu dalında daha önce nelerin olup bittiğini öz ve biçim yönünden hangi akımların geçerli olduğunu ve bunların altında yatan ekonomik ve sınıfsal bağlantıları bilmeden, bir ressam, bir ozana, bir besteciye ve bir yazara not vermek en azından ihtiyatsızca davranmak olur.

Ancak çağdaş düşünce, san'atı entellektüel bir paslaşma olmaktan çıkarma, gitgide halka maletme yönünde önemli gelişmeler getirmiştir. Kimin, hangi sosyal sınıflar yararına kalemini, fırçasını oynattığı, kimin "ben politikayı san'ata karıştırmam" gerekçesi arkasında sömürünün sürmesine yardımcı olduğu bugünün san'atçısını değerlendirmede başlıca ölçüt (kriter)

sayılmalıdır. San'ata ve san'atçıya bakış açımızı böylece belirleyince, san'atın iç sorunlarına girmemek kaydıyla her ilericici düşüncüyü benimsemiş kişinin san'at ve san'atçılar üzerine söyleyecek birkaç sözü olabileceğini de kabullenmiş sayılırız.

"Evlilik Şirketi"ndeki evliliğin şirket haline dönüşmemesi için savunulan ilkeler, bilimsel düşünceye aykırı bulunabilir, Alman Ekmeği'ndeki Almanların davranışları üretim ilişkilerinden soyutlanmış diye eleştirilebilir belki, ama Bekir Yıldız'ın kalemini halkı için kullanmadığını hiç kimse söyleyemez.

Kaçakçı Şahan Güneydoğu Anadolu insanlarının yaşamlarından kesitler vermektedir. Kitapta beş hikaye yer alıyor.

"Gaffar ile Zara" üretici güçlerin gelişmesiyle üretim ilişkilerinin ve törelerin uğradığı değişikliği konu almıştır. Büyük toprak sahipliğinin yoksul köylüler üzerindeki hegemonyası, gelişmiş üretim aracı (traktör) nın insan emeğinin yerini alması, emeğin topraktan koparak özgürleşmesi, geri ekonomik ilişkilerin biçimlendirdiği kadın-erkek ilişkileri, halkın yaşamından alınmış gerçekleri aktarmaları, olayların diyalektiği doğru yakalanarak ve ko-

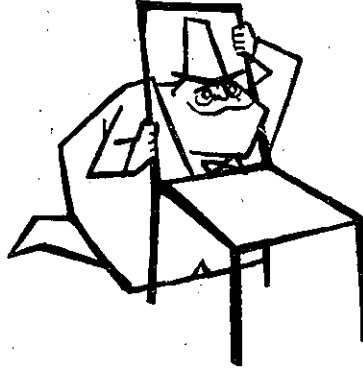
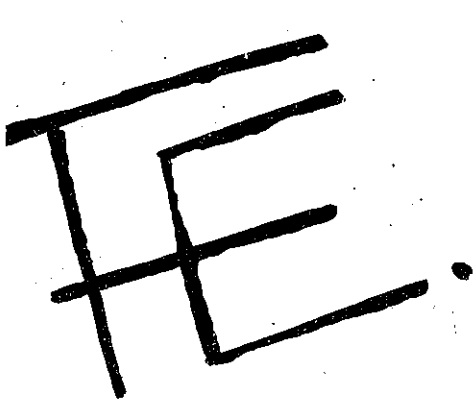
HER AY BİR KİTAP

Ersin Kaya

sinlikle bir konferansçılık havasına kaçmadan işleniyor bu hikayede.

"Büyük Yas"ta, "Zırhlı Şam"nda ve "Güzel Parmaklar" da törelerin baskınlığını, insan ilişkilerinin geri tarım sisteminde nasıl biçimlendiğini görüyoruz.

"Kaçakçı Şahan" ise bir insanlık dramıdır. Çoluk çocuğunun nafakasını bu yanda sağlayamadığı için sınırın ötesine mayınlı tarlalardan geçerek giden Şahan'ın iki altınla dönmesine iki altın cebinizdeymiş gibi sevinirsiniz. Attığı her yeni adımda ayağı yere basarken, acaba patlayacak mı diye Şahan kadar heyecanlanırsınız. Ama Şahan'ın attığı bir adımda bastığı yer mayındır. Şahan havaya uçar, siz üzüntüyle hikayeyi okumaya devam edersiniz. Üzüntünüz, Şahan'ın ölmeden önce son anda altınları ağzına atmasıyla şaşkınlığa, parçalanmış cesedin kimlik testi için köylülere gösterilmesi sırasında suskunluğa dönüşür. Şahan'ın babası gece oğlunun cesedi başında ne yapması gerektiğine karar veremezken ihtiyarın çaresizliğini kendi çaresizliğiniz bilirsiniz. Ve yaşı adam cesetten altınları çıkarmaya uğraşırken, ekmeği mayınların altına yerleşen tiren düzene isyan edersiniz gelir.

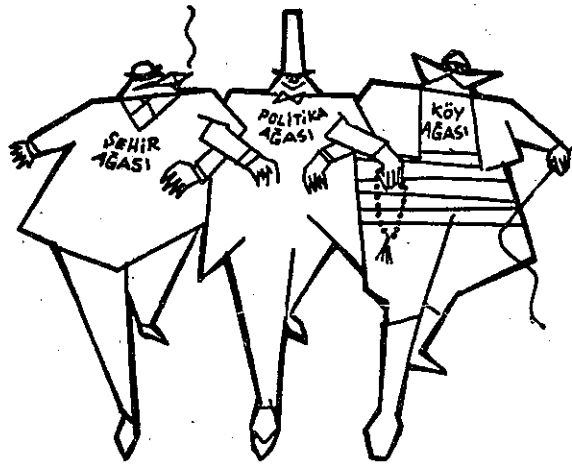

DÜNYA GÖRÜŞÜ...

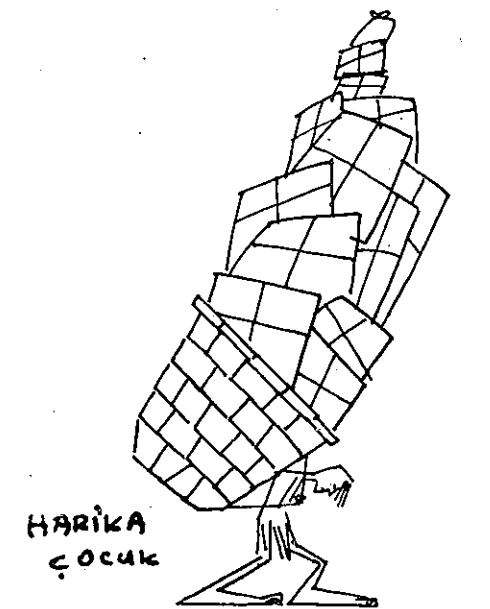
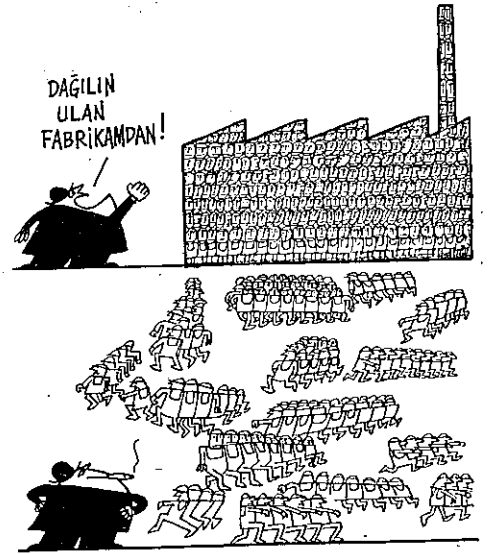
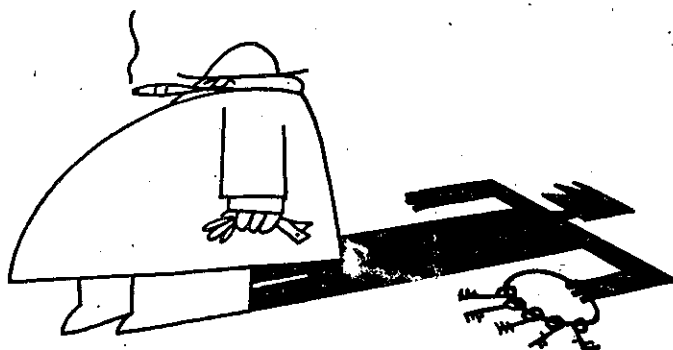
FERRUH DOĞAN'IN ÇİZGİLİ DÜNYASI

Çağdaş karikatür sanatımızın halkçı ustalarından Ferruh Doğan 1932 İstanbul doğumludur. Karikatürleri 1945'ten bu yana gazete ve dergilerde çıkmaktadır. Ferruh Doğan emperyalizmi hedef alan, halkın ezilmişliğini ve yoksulluğunu buruk esprilerle gözler önüne seren karikatürleriyle tanınır. Kendine seçtiği bu politik tavır, 1956'da yayınladığı "Asriloşen Köy" adlı albümün toplatılmasına yol açmıştı. Ferruh'un karikatürleri bazen en derin ekonomi-politik gerçekleri bir bakışta insana kavratacak kadar yalın, açık, aynı zamanda anlamlıdır.

Aşağıda, Art Yayınları arasında çıkan "Çizgili Dünya" adlı albümünden seçtiğimiz örnekleri sunuyoruz. Yüz yirmi kadar karikatürden yayınlayacağımızı seçmek bizim için gerçekten güç bir iş oldu. Okurlarımıza karikatürleri eksiksiz görebilmeleri için "Çizgili Dünya"yı önemle tavsiye ederiz.

AGALIK DÜZENİ

YAN ÖDEME ÇIKMAZI

Başı l'de

gımsızlık, özgürlük ve demokrasiyen yana oldu ğunu söyledi ği için tüm çalışanların deste ğini ka zanan bir iktidar, bu anti-demokratik tutumuyla kamu personeli arasında ayrıcalık yarattı ğını büyük bir deste ği karşısına aldı ğını kısa zaman da görecektir.

Bu dönemde teknik elemanlara büyük görev ler düşmektedir.:

"Hak verilmez alınır ve bütün haklar disiplinli-örgütlü mücadeleyle alınır" ilkesini bir an bile hatırdan çıkarmadan; grev ve toplu sözleş me silahlarıyla donatılmış sendikal haklara ka vuşabilmek için en kısa zamanda TÜTED'de bir leşmeniz gerekmektedir. Ülkemizdeki yaban cı teknik personel 90 bin lira aylık alırken, kamu hizmetindeki kendi teknik elemanına 1200 lirayı çok gören zihniyeti yenmenin, kapıkulu olmak tan kurtulmanın, demokratik haklara kavuşmanın ve bilgimizi- tecrübemizi - yaratıcı gücümü zü halkımızın hizmetine rahatça sokabilmemi zin yolu ÖRGÜTLENMEK'ten geçmektedir.

Bazı üyelerimiz Oda'lara karşı haksız eleş tiriler yönelterek:

- "Odalar pasif dayrandı, yan ödemeleri o nun için kaybettik." demektedirler. Bu çok hak sız eleştirilerin sahipleri, Odaların fonksiyon ları ile örgütlü mücadeleyi birbirine karıştır maktaki, tatlı canlarını üzmeden kendilerine ba zı imtiyazların sağlan vermesini istemektedir ler.

Yan ödemeler ne kadar verilirse verilsin, tek nik elemanların sorunlarına ve ülke yararına bir çözüm getirmeyece ğini bilen Odalar, tüm teknik elemanların TÜTED'de birleşerek örgüt lenmesini ve sendikal hakları elde etmek için mücadele verilmesini savunmuşlar; ayrıca hem kamu kesimindeki, hem de özel kesimdeki üye lerin haklarının en titiz savunucusu olmuşlardır.

Bundan sonra, teknik elemanların memur sta tüsünden çıkarılıp işçi sayılması yönünde her türlü girişimde bulunulacaktır. Bunun için sayın Bakanların dedi ği gibi Anayasa de ğişikli ği de ge rekmemektedir. Ayrıca "teknik elemanlar be denen de çalışan fikir işçisidir" diyen bir Da nıştay kararı da vardır. Sayın Hükümet yetki lileri teknik elemanlara sendikal haklar sağlan ması konusunda gerçekten samimi iseler bu Da nıştay kararlarını uygularlar, böylece teknik e lemanlar, işkollarına uygun sendikalara girerek mücadelelerini yürütürler.

aydınlığa doğru

İLHAN BAYSAL'I KAYBETTİK

TÜTED Genel Başkanı İlhan Baysal'ın 20 A ğustos Salı gecesi geçirdi ği bir mide kanaması sonucu aramızdan ebediyen ayrıldığını üzü n- tıyla öğrenmiş bulunuyoruz.

1929 yılında Eskişehir'de doğan İlhan Baysal 1952'de İ.T.Ü. Makina Fakültesi'ni bitirmişti.

İlhan Baysal 1973 yılından bu yana SEPAG Müşavirlik Mühendislik Bürosu'nda Makina ve Tesisat Grubu Müdürü olarak çalışmaktaydı.

Birçok mesleki ve sosyal çalışmalarda da görev almış olan İlhan Baysal, 1972 yılından bu yana TÜTED'in başkanlığını, ayrıca bu yıl da T. M. M. O. B. II. Başkanlığını yapmaktaydı.

Yakınlarına ve meslekdaşlarına başsa ğlığı di leriz.

Başı l'de

kanların inisiyatiflerine bırakılan yan ödemelerin verilir verilmeme konu su, partizan iktidarların kendi adamlarına ikrami ye dağıtması şekline dö nüşecektir." denmiş ve bunun tek çözüm yolunun "işveren olarak Devlet karşısında çalışanların sendikalaşması, toplu söz leşme, ve grev hakları na kavuşması oldu ğu öne sürülmüştür.

Sayın Ali Topuz, tüm çalışanların sendikal hak lara kavuşabilmesinin programlarında yer aldı ğını, ama bunun bir Ana yasa de ğişikli ğini gerek tirdi ğini, güçlerinin şim dilik buna yeterli olmadı ğını söylemiş, kendi ba

kanlı ğındaki teknik perso nelin eskisinden daha az para almaması için gay ret göstereceklerini ekle miştir.

ORTAK MESLEKİ DENETİM

Odaların gerçek anlam da objektif ve tutarlı ka mu hizmeti olan projelen dirme ve inşaatla ortak mesleki denetimin Hükü met tarafından olumlu kar şlandı ğı Sayın Bakan tara

findan beyan edilmiş "ya pı polisi" veya "yapı kom trolu" konusundaki önerile rimizi dikkate alacakları söylenmiştir.

Gecekondulu alanlarında "gecekondulu sürecinin meş rulaştırılması" şeklinde bir uygulamaya gidilece ği, projelendirme ve bir disipline sokma sağlana rak imar nizamları bakı mindan son derece kolay lıklar getirilece ği belir tilmiştir.

ÜYELERİMİZDEN

Üyemiz Sayın İsmet İzgül 9 Eylül 1974 günü Kadıköy Evlendirme Dairesinde ya şantısını Bayan Zerrân ile birleştirmiştir. İzgül çiftine mutlu bir beraberlik dileriz.

Ülker işçilerine oynanan oyun

Başı l'de

17 Eylül günü saat 08.00'de üretimi durdurarak kapıları kapatan işçiler camlara "özgürlükçü Anayasa nerede" "Anayasal haklarımızı çiğneyenlere karşı bu girişti ğimiz bir barış hareka tıdır." yazılı dövizler asmışlardır.

İşveren Sabri Ülker'in, durumu em niyete, savcılı ğa ve sıkıyönetime bil dirmesi üzerine olay yerine gelen top lum polisleri zırhlı araçlarla denir kapıları kırarak içeri girmişler ve işçileri elektrikli çoplarla döverek yerlerde sürükleyerek dışarı çıkart mışlardır.

Kadın işçilerin sürüklenerek götü rülürken feryatları ile ana-baba gü nüne dönen fabrikanın önünde topla nan di ğer vatandaşlar da polisler ta rafından dağıtılmıştır.

Daha sonraki günlerde patron is temedi ği işçileri zorla fabrikadan çı kartmış, sokturmamış, sonra da iki

gün izinsiz işe gelmedi diyerek yüz lerce işçiyi işten çıkartmıştır. İşve renin, işten çıkardığı işçiler yerine aldı ğı komandolar bayan işçileri teh dit ederek, a ğlatarak fabrikadan çık maya zorlamaktadırlar.

İçinde odamızın da bulundu ğu 19 de mokratik kuruluş bir bildiriyle olayı kınamışlardır. İşçilerin referandum yoluyla sendikalarını özgürce seçme haklarına bir an önce kavuşmalarının istendi ği bildiri de, işçi sınıfının ver mekte oldu ğu mücadeleyi destekledi ğimiz belirtilmiştir.

Gazetemizi baskıya verirken öğren di ğimize göre, Ülker işçilerini GIDA İŞ'ten istifaya zorlamak için harekete geçirilen komandolar Yıldıztabya'da bir grup Ülker işçisi ile konuşurken Ahmet Özçelik adında bir işçiyi omu zundan bıçaklamışlardır,

YAN ÖDEMELER KARAR NAMESİ ANAYASA'YA AYKIRIDIR

Başı l'de

yalnız çalışanlarca kar şılanmaktadır. Kararna me, ola ğanüstü koşullar dan yararlanıldığı izleni mini vermektedir.

Teknik elemanlar ola rakyürütme organının tek taraflı, haksız uygulama larına karşı ekonomik mücadele olana ğı verecek toplu sözleşme ve grev haklarıyla sorunlara çok yönlü çözüm getirebilecek sendikalaşmayı gerçekle ştirinceye kadar haksız ve

anti-demokratik uygula malara karşı mücadeleye kararlıyız.

İŞYERİ TEMSİLCİLERİ OLAĞANÜSTÜ TOPLANDI

TMMOB işye ri temsilcileri tek gün dem maddesi "yan ödeme ler" olan ola ğanüstü bir toplantı yapmıştır.

Toplantının sonunda yapılması gerekli kısa ve uzun vadeli çalışmalar şöylece saptanmıştır:

1- a) Ağustos içinde "yan ödeme tesbit komis yonlarına" katılmak,

b) Eylül başında yan ödemelerin verilir veril medi ğini tesbit edip veri len yerlerde aksaklıkları belirlemek,

2- a) İşyeri temsilci liklerini yaygınlaştırmak,

b) Tüm Teknik Ele manlar derne ği (TÜTED) nin güçlenmesi için ça lışmak.

AYDINLIĞA DOĞRU

T.M.M.O.B. ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI İSTANBUL ŞUBESİ A- DINA SAHİBİ: YÜKSEL BİRDAL/ İŞLERİ YÖNETMENİ: ERSİN KAYA/YAZIŞMA ADRESİ: L ŞUBESİ CUMHURİYET CAD. 283 KAT 2 HARBİYE İSTA N: 48 13 13/ SAYISI 100 KURUŞ/YILLIK ABONESİ 10 ÜYELERİNE ÜCRETSİZ GÖNDERİLİR/AYLIK, MESLEKİ YA IR BASKI KARACA OFSET/ İLAN FİYATI: CM² 5 T

